

महाराष्ट्र विधानपरिषद

पहिले अधिवेशन, २०१६

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

गुरुवार, दिनांक १० मार्च, २०१६ / फाल्गुन २०, १९३७ (शके)

(१) सहकार, पणन आणि वस्त्रोद्योग, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री	}	यांचे प्रभारी विभाग
(२) आदिवासी विकास मंत्री		
(३) उद्योग मंत्री		
(४) सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री		
(५) सामाजिक न्याय आणि विशेष सहाय्य मंत्री		

प्रश्नांची एकूण संख्या - ७९

राज्यातील धनगर समाजास अनुसूचित जमातीच्या सवलती देण्याबाबत

(१) * १५२१३ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.हेमंत टकले, श्री.रामराव वडकुते, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्रीमती दिप्ती चवधरी, श्री.रामहरी रुपनवर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११४८२ ला दिनांक ८ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात:

सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील धनगर समाजास अनुसूचित जमातीच्या सवलती मिळवून देण्याबाबत संशोधन करून अहवाल पाठविण्यासंदर्भात आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे तसेच संचालक, टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्स, मुंबई यांना कळविले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या दोन्ही संस्थांचे अहवाल शासनास प्राप्त झाले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या अहवालाचे स्वरूप काय आहे व त्यानुसार धनगर समाजास अनुसूचित जमातीच्या सवलती देण्याबाबत राज्य शासनाने कोणता निर्णय घेतला आहे वा घेण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सावरा : (१) होय,

(२), (३) व (४) आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांनी दिनांक ०२.११.२०१५ रोजीच्या पत्रान्वये शासनास अहवाल सादर केला आहे.

तर टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्सेस, मुंबई यांचेकडून महाराष्ट्रातील धनगर ही भटकी जमात व "ओरॉन धनगड" या अनुसूचित जमातीबाबत अभ्यापूर्वक संशोधनाचे काम तीन टप्प्यात करण्यात येणार असून सध्या पहिल्या टप्प्यातील संशोधनाचे काम सुरु आहे.

टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्सेस, मुंबई यांनी दिनांक १६.२.२०१६ रोजीच्या पत्रान्वये पहिल्या टप्प्यातील फॉरमेटिव्ह संशोधनाच्या प्रगतीची माहिती तसेच प्रस्तावित मुख्य संशोधनांतर्गत भाग-एक व भाग-दोनच्या रुपरेषासंदर्भात शासनास प्रस्ताव सादर केला आहे. पहिल्या टप्प्यांतर्गत विविध शासकीय कार्यालये, संस्था, शैक्षणिक संस्थांना भेटी देऊन प्राथमिक माहिती घेऊन तसेच धनगर समाजाबाबत साहित्य व पुस्तके प्राप्त करून मुख्य संशोधनासाठी नियोजन केलेले आहे दोन टप्प्यात होणारे मुख्य संशोधन पूर्ण करून अंतिम अहवाल डिसेंबर, २०१७ पर्यंत शासनास सादर करण्यात येईल असे टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्सेस, मुंबई यांनी कळविले आहे.

सोलापूर जिल्ह्यातील प्राथमिक व माध्यमिक आश्रमशाळातील शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्मचा-यांचे वेतनाबाबत

(२) * १५१६५ श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.विक्रम काळे, श्री.श्रीकांत देशपांडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४५३१ ला दिनांक २७ मार्च, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर जिल्ह्यातील प्राथमिक व माध्यमिक आश्रमशाळातील शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्मचा-यांचे वेतन महिन्याच्या १ तारखेला द्यावे असे वित्त विभागाचे आदेश असतांनासुद्धा जिल्ह्यातील आश्रम शाळा कर्मचाऱ्यांचे वेतन दोन-दोन महिने होत नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, संबंधित कर्मचाऱ्यांचे वेतन महिन्याच्या १ तारखेलाच करण्याविषयी शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१), (२) व (३) शासन पत्र दिनांक १८.१०.२०१२ अन्वये प्रत्येक महिन्याच्या १ तारखेपर्यंत वेतन अदा करण्याच्या सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

आश्रमशाळेतील कर्मचाऱ्यांचे वेतन अदा करण्यासाठी पुरेशी तरतूद उपलब्ध असल्यास व संबंधित शाळेचे मुख्याध्यापक यांनी वेळेत देयके सादर केल्यास प्रत्येक महिन्याच्या १ तारखेपर्यंत वेतन अदा केले जाते. आश्रमशाळांना वेतन अनुदान देण्यात येत व वेतन अनुदान हे निधीच्या उपलब्धतेवर अवलंबून असते. त्यामुळे काही प्रसंगी निधी उपलब्ध नसल्यास वेतन अदा करण्यास विलंब होतो.

राज्यातील सामाजिक न्याय विभागातील कनिष्ठ महाविद्यालयातील शिक्षक कर्मचाऱ्यांचे वेतन देण्याबाबत

(३) * १६०५८ श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.दत्तात्रय सावंत, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतिश चव्हाण : तारांकित प्रश्न क्रमांक १२४६७ ला दिनांक ८ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात:

सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सामाजिक न्याय विभागातील कनिष्ठ महाविद्यालयातील शिक्षक कर्मचाऱ्यांचे वेतन देण्याबाबतच्या प्रस्तावावर शासनाने निर्णय घेण्याची कार्यवाही पूर्ण केली आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने कोणता निर्णय घेतला व त्याचे स्वरूप काय आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) नाही.

(२) व (३) सदर प्रस्तावासंदर्भात उच्चस्तरीय समितीने उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांच्या माहितीसह व मा.उच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार प्रस्ताव मंत्रिमंडळासमोर फेर सादर करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

नाशिक येथील एकलव्य वस्तीगृहाची झालेली दुरवस्था

(४) * १४७९२ श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.संजय दत्त, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.संदिप बाजोरिया, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.अनिल भोसले, श्री.विक्रम काळे, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.रामराव वडकुते, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक शहरातील पेठ रोडवरील प्रादेशिक परिवहन कार्यालयाच्या शेजारी असणाऱ्या इंग्रजी माध्यमाच्या एकलव्य निवासी आश्रम शाळेत ६ वी ते १२ वी च्या ३६० विद्यार्थ्यांना मुंढेगाव (ईगतपूरी) येथील सेंट्रल किचन मधून देण्यात येणारे जेवण अत्यंत निकृष्ट दर्जाचे असून, त्या विरोधात तसेच तेथील अनेक गैरसोयीविरोधात विद्यार्थ्यांनी प्राचार्य, पोलीस व प्रकल्प अधिकारी यांचेकडे वारंवार तक्रारी केल्याची बाब दिनांक ८ जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मंजूलक्ष्मी, प्रकल्प अधिकारी यांनी या प्रकरणी विद्यार्थ्यांच्या तक्रारीकडे लक्ष न देता तक्रारी असल्यास त्याची चौकशी केली जाईल अशी मुलाखत वर्तमान पत्रास दिली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर वस्तिगृहातील दुरवस्था सुधारणेबाबत तसेच विद्यार्थ्यांना दर्जेदार भोजन देणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) असल्यास, या एकलव्य निवासी आश्रम शाळेत आंगोळीच्या गरम पाण्यासाठी असलेली सौर यंत्रणा गेल्या अनेक महिन्यांपासून बंद असल्याने विद्यार्थ्यांना थंड पाण्याने आंगोळ करावी लागल्याने अनेक विद्यार्थी थंडी-तापाने आजारी असून शाळेतील स्वच्छतागृह व स्नानगृहांची दुरवस्था झाल्याचे वार्ताहर व पोलीसांनी केलेल्या पहाणीत निदर्शनास आले व या सर्व तक्रारी विद्यार्थ्यांनी वारंवार करूनही त्याकडे दुर्लक्ष करणाऱ्या प्राचार्य व प्रकल्प अधिकारी यांचेविरोधात हेतूत: दुर्लक्ष व अक्षम्य दिरंगाई केल्याबाबत शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सावरा : (१) अंशतः खरे आहे.

एकलव्य रेसिडेंशियल पब्लिक स्कुल, पेठरोड, नाशिक मधील विद्यार्थ्यांना शासनाच्या मुंढेगाव, ता.इगतपुरी, जि.नाशिक येथील “अन्नपुरा” या मध्यवर्ती स्वयंपाकगृहातून होत असलेल्या भोजनाच्या मेनुप्रमाणे जेवण मिळावे अशी मागणी केली होती. इतर सोयीबाबत विद्यार्थ्यांनी तक्रार केलेली नाही.

(२) व (३) प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नाशिक यांनी विद्यार्थ्यांच्या तक्रारीची तात्काळ दखल घेवून संबंधित शाळेचे प्राचार्य यांना निवडक विद्यार्थ्यांना “अन्नपुरा” या मध्यवर्ती स्वयंपाकगृहात भोजन कसे तयार केले जाते व त्याचा दर्जा कसा राखला जातो हे प्रत्यक्ष दाखविण्याबाबत सुचना केल्या होत्या. त्यानुसार प्राचार्य यांनी काही प्रतिनिधिक विद्यार्थ्यांना मध्यवर्ती स्वयंपाकगृह, मुंढेगाव येथे प्रत्यक्ष घेवून जावून भोजन तयार करण्याची संपुर्ण प्रक्रिया दाखविली व जेवणाच्या पदार्थांच्या दर्जाबाबत त्यांच्या शंकाचे समाधान केले तसेच मेनुप्रमाणे जेवण देण्याबाबत कार्यवाही करण्यात आली आहे.

(४) एकलव्य रेसिडेंशियल पब्लिक स्कुल, पेठरोड, नाशिक येथे गरम पाण्याची सुविधा पुर्णतः कार्यान्वित आहे परंतु नाशिक महानगरपालिका क्षेत्रात पाणी टंचाईमुळे पाणी कपात सुरु असल्याने काही वेळेस पुरेसे गरम पाणी आंघोळीसाठी मिळत नाही. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना क्वचित प्रसंगी थंड पाण्याने आंघोळ करावी लागते. मात्र त्याकारणाने अनेक विद्यार्थी थंडी-तापाने आजारी पडले हे खरे नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांकडून पाठविलेल्या शिकावू उमेदवारांना प्रशिक्षण कालावधीतील मिळणाऱ्या विद्यावेतनामध्ये वाढ करण्याबाबत

(५) * १६०२५ श्री.रामनाथ मोते, श्री.नागो गाणार, डॉ.अपूर्व हिरे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील अनेक विद्यार्थी प्रशिक्षणासाठी शिकावू उमेदवार म्हणून इतर विभागाप्रमाणे सार्वजनिक बांधकाम विभागातही येतात, हे ही खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, संबंधित शिकावू विद्यार्थ्यांना दरमहा किती विद्यावेतन दिले जाते,
- (३) असल्यास, केंद्र शासनाने दि. २२ सप्टेंबर, २०१४ च्या अधिसूचनेनुसार (श्रम व रोजगार विभाग) विद्यावेतनात वाढ करण्याबाबतचे निदेश दिले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, माझगाव डॉकमध्ये ७२०० रुपये, नौदल प्रशिक्षण केंद्रामध्ये ६१०० विद्यावेतन दिले जात असताना आपल्या विभागाकडून वाढ न करता केवळ २८०० रुपये विद्यावेतन देण्याची कारणे काय आहेत,
- (५) असल्यास, याबाबत कोकण विभाग मतदार संघाचे लोकप्रतिनिधी व महाराष्ट्र राज्य शिक्षक परिषदेचे कार्याध्यक्ष यांनी दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,
- (६) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेने पाठविलेल्या उमेदवारांना केंद्र शासन, श्रम आणि रोजगार मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे अधिसूचनेमध्ये निर्धारित केलेल्या दरानुसार विद्यावेतन देण्यात येते.

(३) होय.

(४) केंद्र शासन, श्रम आणि रोजगार मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची अधिसूचना दिनांक २७ सप्टेंबर, २०१३ मध्ये निर्धारित केलेल्या दरानुसार विद्यावेतन सध्या देण्यात येते.

तथापि, नव्याने येणाऱ्या औद्योगिक प्रशिक्षणार्थींना केंद्र शासन, श्रम आणि रोजगार मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची अधिसूचना दिनांक २२ सप्टेंबर, २०१४ मध्ये निर्धारित केलेल्या दरानुसार सुधारित विद्यावेतन देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(५) होय.

(६) औद्योगिक प्रशिक्षणार्थींना केंद्र शासन, श्रम आणि रोजगार मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची अधिसूचना दिनांक २२ सप्टेंबर, २०१४ मध्ये निर्धारित केलेल्या दरानुसार सुधारित विद्यावेतन देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

मुंबई-गोवा महामार्गाचे चौपदरीकरणाबाबत

(६) * १४८३८ श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.राहुल नार्वेकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.शरद रणपिसे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबई-गोवा महामार्गाच्या चौपदरीकरण करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या चौपदरी करण्याच्या कामाची माहे जानेवारी, २०१६ अखरे सदयःस्थिती काय आहे,
- (३) या कामावर आतापर्यंत किती खर्च करण्यांत आला आहे,
- (४) मुंबई-गोवा महामार्ग चौपदरीकरणाचे काम किती कालावधीत पूर्ण करण्यात येणार आहे ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

मुंबई - गोवा ह्या राष्ट्रीय महामार्ग ६६ (जुना १७) च्या महाराष्ट्र राज्यातील ४५०.१७० कि.मी. लांबीच्या महामार्गाचे चौपदरीकरण करण्याचा निर्णय केंद्र शासनाच्या रस्ते वाहतूक व महामार्ग मंत्रालयाने घेतला आहे.

(२), (३) व (४) मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्गापैकी भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणाकडे असलेल्या पनवेल ते इंदापूर ह्या ८४.०० कि.मी. महामार्गाच्या चौपदरीकरणाचे काम खाजगीकरणामधून मे. सुप्रिम पनवेल इंदापूर टोलवेज प्रा. लि. या सवलतकारामार्फत प्रगतीत असून कर्नाळा अभयारण्यातील २०.०० कि.मी. महामार्ग वगळून ६४.०० कि.मी. महामार्गाचे चौपदरीकरण ३१ मार्च २०१६ पर्यंत पूर्ण करण्यासाठी मुदतवाढ देण्यात आली आहे. तसेच प्रकल्पावर आतापर्यंत सुमारे रु. ४५९.५६ कोटी खर्च झाला असल्याचे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, पनवेल यांनी कळविले आहे.

इंदापूर ते झाराप ह्या उर्वरीत ३६६.१७ कि.मी. महामार्गाच्या चौपदरीकरणाचे काम मंजूर असून त्यावरील १२ पूल व २ रेल्वे उड्डाणपूल यांचे रु. १८७.८९ कोटी किंमतीचे बांधकाम प्रगतीपथावर असून त्यावर रु. ४४.३७ कोटी खर्च झाला असून काम जुलै २०१६ अखेर पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

महामार्गाच्या चौपदरीकरणासाठी सुरु असलेल्या भूसंपादनाच्या प्रगतीनुसार कामाचे १० पॅकेजमध्ये विभाजन करण्यात आले असून त्यापैकी ३ पॅकेजमधील १३४.७० कि.मी. महामार्गाच्या चौपदरीकरणासाठी रस्ते वाहतूक व महामार्ग मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचेमार्फत निविदा मागविण्यात आल्या असून काम पूर्ण करण्याचा कालावधी दोन वर्षांपर्यंत आहे. उर्वरीत ७ पॅकेजमधील २३१.४७ कि.मी. महामार्गाच्या चौपदरीकरणाच्या कामासाठी भूसंपादनाचे काम प्रगतीपथावर आहे.

**कृषी उत्पन्न बाजार समितीने किरकोळ विक्रेते यांना समितीकडून
 परवाना घेणे बंधनकारक केल्याबाबत**

(७) * १७७१८ अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.रामराव वडकुते, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात कृषी उत्पन्न बाजार समितीने किराणा भुसार मालाच्या खरेदीदारांना (किरकोळ विक्रेते) समितीकडून परवाना घेणे बंधनकारक केले आहे तथापि अनेक विक्रेते सदर परवानगी घेत नाहीत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ मधील तरतुदीनुसार किरकोळ व्यापारासाठी बाजार समितीकडून परवाना घेणे बंधनकारक नाही. त्यामुळे बाजार समितीकडून किरकोळ व्यापाऱ्यांनी परवाना घेण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(२) ते (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**श्रीगोंदा तहसिल कार्यालयात शासनाच्या विविध योजनांचा
फायदा वयोवृद्धांना देण्याबाबत**

(८) * १५६५० श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.रामराव वडकुते, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.अनिल भोसले, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.विक्रम काळे, श्री.किरण पावसकर : सन्माननीय विशेष सहाय्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) श्रीगोंदा (जि.अहमदनगर) तहसिल कार्यालयात शासनाच्या विविध योजनांचा फायदा नागरिकांना मिळवून देण्यासाठी तहसिल स्तरावर कमिट्या स्थापन केलेल्या असताना १० महिन्यांपासून निवड समित्यांची बैठक झालीच नसल्याने वयोवृद्धांना शासनाच्या योजनांचा लाभ मिळत नाही, हे खरे आहे काय,

(२) लाभधारक व्यक्ती मृत्यू पावली तरीही त्यांच्या खात्यात लाभ पाठविला जातो व ती रक्कम बँकेत तशीच पडून राहते, याबाबत शासनाने चौकशी करून कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) श्रीगोंदा तहसिलमध्ये नव्याने संजय गांधी निराधार अनुदान योजना समिती अद्याप स्थापन झालेली नाही. तथापि, तहसिलदार श्रीगोंदा यांचे अध्यक्षतेखाली दर महिन्याला बैठक घेण्यात येऊन वयोवृद्धांना विशेष सहाय्यांच्या योजनांचा लाभ मिळत आहे.

(२) नाही.

विशेष सहाय्य योजनांच्या लाभार्थ्यांनी सतत ३ महिने अनुदान उचलले नसेल, त्यावेळेस सदर लाभार्थ्यांना शिल्लक रक्कम शासनास जमा करणेबाबत संबंधित बँकांना सुचना देण्यात आलेल्या आहेत. त्यानुसार श्रीगोंदा तालुक्यात सन २०१६ मध्ये दिनांक २४.०२.२०१६ पर्यंत रु.७१,२८०/- शासनाकडे जमा करण्यात आले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गेवराई (जि.बीड) येथील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मागासवर्गीय
वस्तीगृहाच्या दुरव्यवस्थेबाबत**

(९) * १६१५२ श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गेवराई (जि.बीड) येथील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मागासवर्गीय वस्तीगृहात खोल्यांना दरवाजे नसणे, खिडक्या नसणे, फाटक्या गाद्या व अशा अनेक समस्यांमुळे येथील विद्यार्थ्यांना सामना करावा लागत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, प्रशासनाच्या दुर्लक्षामुळे येथील विद्यार्थी सुविधा अभावी खूप त्रास सहन करत आहेत, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या इमारतीमध्ये २१ खोल्या असून ८७ विद्यार्थी राहतात व त्यांच्यामध्ये केवळ ३ शौचालय व २ आंघोळीसाठी बाथरूम आहेत, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) होय हे खरे आहे.

(४) बीड जिल्ह्यातील गेवराई येथील मागासवर्गीय शासकीय मुलांच्या वस्तीगृहाकरिता अद्यापपर्यंत शासकीय जागा उपलब्ध न झाल्याने खाजगी जागा शासकीय दराने खरेदी करण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्य शासनाने खाजगी उद्योग म्हणून नोंदणीकृत
सावकारांना परवानगी दिल्याबाबत**

(१०) * १६२४४ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शासनाने खाजगी सावकारकीस उद्योग म्हणून परवानगी दिली असून विनातारण १५ टक्के (वार्षिक), तारण १३ टक्के (वार्षिक) व्याज आकारणी करण्याची परवानगी नोंदणीकृत सावकारांना दिली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, कोल्हापूर जिल्ह्यातील काही सावकार हे मासिक १० टक्क्यांने व्याजाने पैसे देत असून कर्ज घेणाऱ्याकडून शपथपत्र, कोरा धनादेश, घराची रजिस्ट्री, वारसाचे कागदपत्रे हे ही घेत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, अशा सावकारांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे,

शासनाच्या दि. १६ सप्टेंबर, २०१४ च्या अधिसूचनेनुसार सावकारांनी शेतकऱ्यांना व शेतकऱ्यांव्यतिरिक्त आकारावयाच्या व्याजाचे दर खालीलप्रमाणे ठरविण्यात आले आहेत.

शेतकऱ्यांकरिता कर्ज व व्याजाचा दर

१. तारण कर्ज	- ९ टक्के प्रतिवर्षी
२. विनातारण कर्ज	- १२ टक्के प्रतिवर्षी

शेतकऱ्यांव्यतिरिक्त कर्ज व व्याजाचा दर

१. तारण कर्ज	- १५ टक्के प्रतिवर्षी
२. विनातारण कर्ज	- १८ टक्के प्रतिवर्षी

(२) व (३) याबाबत जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, कोल्हापूर अथवा तालुका कार्यालयाकडे तक्रार प्राप्त नसल्याचे कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

अहमदनगर येथे एमआयडीसीतील उद्योग विस्तारासाठी जमीन मिळणेबाबत

(११) * १५००९ डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अहमदनगर येथे एमआयडीसीतील १५ वर्षांपासून बंद असलेले आयटी पार्क सुरु व्हावे, नगरला विभागीय कार्यालय व्हावे, ट्रक टर्मिनस सुरु व्हावे, उद्योग विस्तारासाठी जमीन मिळावी, अशी येथील उद्योजकांची मागणी असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या मागणीवर शासनाने निर्णय घेऊन कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) व (२) आयटी पार्क इमारतीसाठी दोन वेळा निविदा काढण्यात आल्या परंतु त्याकरिता उद्योजकांकडून कोणताही प्रतिसाद मिळाला नसल्याने पुन्हा निविदा काढण्यात येत आहेत.

विभागीय कार्यालयाबाबत प्रशासकीय स्तरावर निर्णय झालेला असून नाशिक प्रादेशिक कार्यालय अंतर्गत अहमदनगर औद्योगिक क्षेत्राचे कामकाज सुरु आहे.

अहमदनगर औद्योगिक क्षेत्रात वाटपासाठी औद्योगिक भूखंड शिल्लक नसून भूखंड वाटपाबाबत मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे जनहित याचिका प्रलंबित आहे. तसेच मा.उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद यांनी अहमदनगर औद्योगिक क्षेत्रातील सुविधा क्षेत्र व खुली जागा यामध्ये न्यायालयाचा अंतिम आदेश येईपर्यंत कोणताही बदल न करण्याचे आदेश दिलेले असल्याने उद्योग विस्तारासाठी भूखंड उपलब्ध नाहीत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील ज्येष्ठ नागरिकांच्या समस्या सोडविण्याबाबत

(१२) * १४६९२ श्री.विजय उर्फ भाई गिरकर :: सन्माननीय विशेष सहाय्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील ज्येष्ठ नागरिकांपैकी केवळ ९ टक्के ज्येष्ठांना पेन्शन मिळत असल्याने त्यांना आर्थिक संरक्षण आहे, उरलेल्या ९१ टक्के ज्येष्ठांसाठी पुरेशी सामाजिक सुरक्षा नसल्याने त्यांना समस्यांना तोंड द्यावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) राज्यांतील ज्येष्ठ नागरिकांच्या समस्या सोडविण्याबाबत शासनाचे धोरण काय आहे,

(३) असल्यास, राज्य शासन धोरणाची अंमलबजावणी केव्हा करणार आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१), (२) व (३) ६५ अथवा ६५ पेक्षा जास्त वय असणाऱ्या दारिद्र्य रेषेखालील रु. २१०००/- पेक्षा कमी वार्षिक उत्पन्न असणाऱ्या व्यक्तींसाठी राज्य शासन पुरस्कृत श्रावणबाळ सेवा राज्य निवृत्ती वेतन योजना राबविण्यात येत आहे.

तसेच भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद ४१ अन्वये राज्याने ज्येष्ठ नागरिकांना वृद्धापकाळात त्यांच्या आर्थिक क्षमता, कामाचा/शिक्षणाचा हक्क आणि सार्वजनिक मदत मिळण्यासाठी दिनांक १४ जून, २००४ रोजी राज्याचे ज्येष्ठ नागरिक धोरण, २००४ (भाग-१) जाहीर करण्यात आले. त्यामध्ये या धोरणातील अखर्चित बाबींचा समावेश आहे. राज्याचे सर्वसमावेशक ज्येष्ठ नागरिक धोरण सन २०१३ साली जाहीर करण्यात आले. तसेच केंद्र शासनाच्या धोरणानुसार ज्येष्ठ नागरिकांच्या वयोमर्यादा ६५ वरून ६० करण्याबाबत, मातोश्री वृद्धाश्रमांना सर्वसाधारण वृद्धाश्रमाप्रमाणे अनुदान देणे तसेच सर्वसाधारण वृद्धाश्रमातील अनुदानामध्ये वाढ व कर्मचाऱ्यांना मानधन वाढ करणेबाबतची कार्यवाही शासनस्तरावर सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात बोगस सहकारी संस्था आढळून आल्याबाबत

(१३) * १६२६५ श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.रामराव वडकुते, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.ख्वाजा बेग : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सहकारी संस्थांच्या माहे नोव्हेंबर, २०१५ पर्यंत करण्यात आलेल्या सर्व्हेक्षणाने ५४ हजार बोगस सहकारी संस्था आढळून आल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या ५४ हजार बोगस सहकारी संस्थामध्ये कोणकोणत्या त्रुटी आढळून आल्या आहेत,

(३) असल्यास, त्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) सर्वेक्षण मोहिमेपूर्वी १५४८३ संस्था बंद होत्या, तर सर्वेक्षण मोहिमेदरम्यान ३८६३२ अशा एकूण ५४११५ संस्था कार्यरत नसल्याचे आढळले. यापैकी बंद संस्था ३०४५२, कार्यस्थगित संस्था ११९७१ आणि ठावठिकाणा नसलेल्या संस्था ११६९२ आहेत.

(३) या सर्व सहकारी संस्थांवर संबंधित निबंधकांमार्फत महाराष्ट्र सहकारी संस्था अनियम १९६० चे कलम १०२ नुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे. एकूण ५४११५ संस्थांपैकी ७७४० एवढ्या संस्थांची नोंदणी रद्द करण्यात आली आहे. इतर संस्थांबाबत अवसायनाची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बीड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक मर्यादीत, बीड ची
संचालक मंडळ सभा इन कॅमेरा घेणेबाबत**

(१४) * १५९११ श्री.अमरसिंह पंडित, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.विक्रम काळे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.खवाजा बेग, श्री.धनंजय मुंडे :
सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बीड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक मर्या, बीड ची संचालक मंडळ सभा व इतर बैठका इन कॅमेरा घेण्याची मागणी बँकेच्या संचालकाने विभागीय सह निबंधक, लातूर यांच्याकडे माहे जानेवारी, २०१६ च्या पहिल्या आठवड्यात केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बीड जिल्हा बँकेच्या सभा आणि बैठकांचे इतिवृत्त लिहितांना त्यामध्ये बनावट मजकूर टाकण्यात येऊन संचालकांनी केलेला विरोध इतिवृत्तात नोंदविण्यात येत नाही, अशी तक्रार बँकेच्या संचालकांनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बँकेच्या विद्यमान संचालक मंडळात बँकेत झालेल्या गैरव्यवहाराशी संबंधित गुन्ह्यातील मंडळीचा प्रत्यक्ष समावेश असून यामध्ये काही नातेवाईक सुध्दा सहभागी आहेत, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, बँकेचा कारभार पारदर्शक राहून संचालकाचे अधिकार अबाधित राहण्याच्या दृष्टीने शासन संचालक मंडळाची सभा इन कॅमेरा घेणेबाबत सक्तीने कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) नाही, हे खरे नाही.

(४) विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, लातूर या कार्यालयाने दि. २९/०२/२०१६ चे पत्रान्वये संचालक मंडळाची सभा इन कॅमेरा म्हणजेच व्हीडीओ चित्रण करून घेण्याबाबत बँकेस कळविले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

शासकीय आश्रमशाळा व वस्तीगृहांमधील सोलर वाटर हिटर खरेदी व बायोमेट्रिक यंत्रणामध्ये गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(१५) * १४९३१ श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.अमरसिंह पंडित : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३४८५ ला दिनांक १० एप्रिल, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासकीय आश्रमशाळा व वस्तीगृहांमधील सोलर वाटर हिटर खरेदी व बायोमेट्रिक यंत्रणा बसविणे या प्रकरणांमधील गैरव्यवहारांची चौकशी करण्यासाठी शासनाने नेमलेल्या समितीने माहे मे, २०१५ पर्यंत शासनास चौकशी अहवाल सादर करणे आवश्यक होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी समितीने शासनास अहवाल सादर केलेला आहे काय,

(३) असल्यास, सदर चौकशी अहवालाच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) तसेच राज्यातील शासकीय आश्रमशाळा वा वस्तीगृहांमधील नादुरुस्त सोलर वाटर हिटर व बायोमेट्रिक यंत्रणा कार्यान्वित करण्यासाठी शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. विष्णु सावरा : (१) होय हे खरे आहे.

शासकीय आश्रमशाळा व वस्तीगृहांमधील सोलर वॉटर हिटर खरेदी व बायोमेट्रीक यंत्रणा बसविणे या प्रकरणांमधील गैरव्यवहारांची चौकशी करण्यासाठी दिनांक १६ एप्रिल, २०१४ च्या शासन निर्णयान्वये श्री.श्रीकांत देशपांडे, सचिव व विभागीय चौकशी अधिकारी (१) सामान्य प्रशासन विभाग यांची एक सदस्यीय चौकशी समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर चौकशीकरिता तसेच अहवाल सादर करण्यासाठी दिनांक १४ जुलै, २०१५ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आलेली होती. (२) व (३) नाही. तथापि, श्री.श्रीकांत देशपांडे, सचिव व चौकशी समिती अध्यक्ष यांनी दिनांक २ जून, २०१५ च्या पत्रान्वये त्यांची नियुक्ती संयुक्त राष्ट्र संघाच्या कार्यालयात झाल्याने सदर चौकशी पूर्ण करणे शक्य होणार नसल्याचे कळविले नुसार सदर प्रकरणाची उर्वरित चौकशी करण्यासाठी दिनांक ११ सप्टेंबर, २०१५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये सचिव व विशेष चौकशी अधिकारी-१ सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांची चौकशी अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. सदर प्रकरणी चौकशीची कार्यवाही सुरू असून चौकशी अहवाल अद्याप प्राप्त झालेला नाही. सदर अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर त्यानुसार योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) शासकीय आश्रमशाळा व वस्तीगृहावर बसविलेले व सद्यःस्थितीत बंद असलेले सोलर वॉटर हिटरचे सर्वेक्षण करून त्याच्या दुरुस्तीबाबतचे अंदाजपत्रक सादर करण्यासाठी महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण, पुणे यांच्याशी संपर्क साधाण्यात येत असून प्रकरणी सोलर वॉटर हिटरपुरवठादार यांची प्रलंबित असलेली १० टक्के रक्कम तसेच पुरवठादारची बँक गॅरंटी (EMD) जप्त करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

राज्यात भटक्या विमुक्त विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणासाठी कनिष्ठ
महाविद्यालयांना अनुदान देणेबाबत

(१६) * १४८६९ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.विक्रम काळे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११७५८ ला दिनांक ८ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात भटक्या विमुक्त विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणासाठी सन २००७ मध्ये १४८ कनिष्ठ महाविद्यालयांना मान्यता दिली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, दिनांक २६ जून, २००७ च्या शासन निर्णयानुसार या कनिष्ठ महाविद्यालयांना सन २०१२ ते २०१५ पर्यंतच्या कालावधीत टप्या टप्याने शिक्षक व शिक्षकेत्तर अनुदान देण्याचे ठरले होते, परंतु यासाठी अद्याप कोणतीच कार्यवाही झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अनुदान देण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) नाही.

(२), (३) व (४) सदर प्रस्तावासंदर्भात उच्चस्तरीय समितीने उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांच्या माहितीसह व मा.उच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार प्रस्ताव मंत्रिमंडळासमोर फेर सादर करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

सामाजिक न्याय विभागांतर्गत येत असलेल्या समाजकार्य महाविद्यालयातील प्राध्यापक व कर्मचाऱ्यांना वेतन वेळेवर व ६ व्या वेतन आयोगाची थकबाकी अदा करण्याबाबत

(१७) * १५३१५ श्री.नागो गाणार, श्री.अनिल सोले, श्री.रामनाथ मोते :

सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सामाजिक न्याय विभागांतर्गत येत असलेल्या समाजकार्य महाविद्यालयातील प्राध्यापक व कर्मचाऱ्यांना वेतन वेळेवर दिल्या जात नाही व ६ व्या वेतन आयोगाची दिनांक १ जानेवारी, २००६ ते ३१ डिसेंबर, २०१० पर्यंतची थकबाकी केवळ २५ टक्के अदा करण्यात आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पश्चिम महाराष्ट्रातील महाविद्यालयातील प्राध्यापकांना वरील थकबाकी १०० टक्के अदा करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी हा अन्याय झाल्यामुळे विदर्भातील ३२ प्राध्यापकांनी थकबाकीसाठी मा.न्यायालयात प्रकरण दाखल केले, हे ही खरे आहे काय,

- (४) असल्यास, ही समाजकार्य महाविद्यालये सामाजिक न्याय विभागाकडून काढून उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाकडे हस्तांतरीत करण्याचे आश्वासन शासनातर्फे देण्यात आले होते, हे ही खरे आहे काय,
- (५) तसेच विदर्भातील समाजकार्य महाविद्यालयातील प्राध्यापकांची थकबाकी देण्याबाबत आणि ही महाविद्यालये उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाकडे हस्तांतरीत करण्याबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) व (२) नाही.

(३) नाही, हे खरे नाही.

थकबाकीची रक्कम विहित मुदतीत प्राप्त न झाल्याने सदरहू प्रकरणे दाखल करण्यात आली होती.

(४) होय.

(५) राज्यातील समाजकार्य महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांना सहाव्या वेतन आयोगाच्या थकबाकीच्या रकमेसाठी रु.२.२५ कोटी इतकी तरतूद दिनांक १८/१/२०१६ च्या शासन जापनान्वये उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. मात्र सदरील समाजकार्य महाविद्यालये उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाकडे हस्तांतर करण्याचा सध्या विचार नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शहापूर व मूरबाड (जि.ठाणे) तालुक्यातील सात भात
खरेदी केंद्रे सुरु करण्याबाबत**

(१८) * १४७३८ श्री.संजय दत्त : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शहापूर व मूरबाड (जि.ठाणे) तालुक्यातील सात भात खरेदी केंद्रे बंद पडली असून शेतकऱ्यांना नाईलाजाने खासगी व्यापाऱ्यांना तांदुळ कमी भावात विक्री करावी लागत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त ठिकाणी असलेली आदिवासी विकास मंडळाची ही भातखरेदी केंद्रे त्वरीत सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सावरा : (१) व (२) हंगाम २०१५-१६ मध्ये आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत केंद्र शासनाचे मंजूर हमी दरानुसार ठाणे जिल्ह्यातील शहापूर व मुरबाड तालुक्यातील ८ धान खरेदी केंद्र माहे नोव्हेंबर, २०१५ खरेदी व डिसेंबर, २०१५ पासून खरेदीसाठी कार्यान्वित करण्यात आलेले असून जानेवारी, २०१६ अखेर पर्यंत या खरेदी केंद्रावर १३८१ शेतकऱ्यांकडून एकूण ३३४२६.१८ क्विंटल रु. ४.७१ कोटी इतक्या किंमतीच्या धानाची खरेदी झालेली नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील शेतकऱ्यांना कृषी कर्ज वाटपात हजारो कोटींचा
गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(१९) * १४९७८ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.रामराव वडकुते, श्री.किरण पावसकर, श्री.राहुल नार्वेकर, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शेतकऱ्यांना पीक कर्ज वाटप अंतर्गत राष्ट्रीयकृत बँका व कमर्शियल बँकांमार्फत कर्ज वाटपाचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या कृषी कर्ज वाटपात हजारो कोटींचा गैरव्यवहार झाल्याचे तसेच स्वस्त कर्जपुरवठ्याचा लाभ गरीब शेतकऱ्यांपेवजी मोठ्या प्रमाणावर मुंबईतील उद्योजकांना व यवतमाळ जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना न होता उद्योजकांना व तसेच यवतमाळ जिल्ह्यातील वणी येथील सोयाबीन प्लॉन्टच्या कामगारांना झाला असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ च्या पहिल्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबतचे तक्रार निवेदन शासनाच्या वसंतराव नाईक शेतकरी स्वावलंबन मिशनचे अध्यक्ष श्री.किशोर तिवारी यांनी मा.मुख्यमंत्री, यांचेकडे त्याचसुमारास दिले असून याप्रकरणाची केंद्रीय गुप्तचर विभागामार्फत चौकशी करावी अशी मागणी उक्त निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदरहू तक्रार निवेदनाच्या अनुषंगाने शासनाने चौकशी करून कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. चंद्रकांत पाटील :** (१) होय, हे खरे आहे.
 (२) अशी कोणती ही बाब निदर्शनास आलेली नाही.
 (३) नाही, असे कोणतेही निवेदन प्राप्त झालेले नाही.
 (४) कोणतेही तक्रार अर्ज अथवा निवेदन प्राप्त झाले नसल्यामुळे कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.
 (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर मधील दिक्षाभूमी चौकात सामाजिक न्याय विभागातर्फे
 विद्यार्थ्यांना वसतिगृह उपलब्ध करून देण्याबाबत**

- (२०) * १५१८६ श्री.अनिल सोले, श्री.मितेश भांगडिया, श्री.नागो गाणार :
 सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
 (१) नागपूरमधील दिक्षाभूमी चौकात सामाजिक न्याय विभागातर्फे विद्यार्थ्यांना वसतिगृह उपलब्ध करून देण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, तेथील विद्यार्थी संख्या किती व त्या वस्तीगृहाकरिता विभागातर्फे किती विद्यार्थ्यांना दरमहा किती रक्कम निर्वाह भत्त्याव्दारे देण्यात येत आहे,
 (३) असल्यास, तेथील अधीक्षकांबाबत विद्यार्थ्यांनी संबंधित विभागाकडे तक्रार केली आहे, हे खरे आहे काय,
 (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
 (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. राजकुमार बडोले :** (१) होय.
 (२) नागपूर येथील दिक्षाभूमी चौकाच्या परिसरात एकूण चार वसतिगृह कार्यरत असून सदर वसतिगृहांमध्ये एकूण ३९४ विद्यार्थी प्रवेशित आहेत व प्रती विद्यार्थी प्रतिमाह ८००/- रु. निर्वाहभत्ता देण्यात येतो.
 (३) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मागासवर्गीय मुलांचे शासकीय वसतिगृह, राजनगर, नागपूर येथील गृहपालाबाबत विद्यार्थ्यांनी तक्रार केली आहे.
 (४) सदर तक्रारीबाबत तपासणी करण्यात आली असून, त्याअनुषंगाने संबंधित गृहपाल यांना प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण विभाग, नागपूर यांच्या दिनांक ०६.०१.२०१६ रोजीच्या आदेशान्वये सक्तीच्या रजेवर पाठवण्यात आले होते.

तदनंतर, प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण विभाग, नागपूर यांच्या दिनांक १२.०१.२०१६ रोजीच्या आदेशान्वये सदर गृहपाल यांना डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मुलांचे शासकीय वसतिगृह, हिंगणघाट, जि.वर्धा येथे प्रशासकीय कारणास्तव तात्काळ परिणामाने वर्ग करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नीरा शहरातील (जि. पुणे) बुवासाहेब ओढ्यावरील असलेला जुन्या अरुंद पुल हा वाहतूकीसाठी धोकादायक असल्याबाबत

(२१) * १५६५८ श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुरंदर आणि बारामती तालुक्याच्या (जि.पुणे) हद्दीवरील नीरा शहरातील बुवासाहेब ओढ्यावरील असलेला जुन्या अरुंद पूल हा अनेकवर्षापासून वाहतूकीसाठी धोकादायक बनला असून पुलावर गरजेइतके संरक्षक कठडे नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर पुलावर अवजड वाहनाची सतत वर्दळ असल्याने अपघात घडण्याची दाट शक्यता आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बुवासाहेब ओढ्यावरील पुलाचे रुंदीकरण व डागडुजी करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) प्रश्नांकित पूल हा जुना दगडी पूल असून तो अरुंद असल्याने वाहतूकीस धोकादायक आहे. सदर पूल हा बुडीत पूल (SUBMERSIBLE BRIDGE) असल्यामुळे त्यास कठडे बसविले जात नाहीत. सदर ठिकाणी नविन रुंद पुलाचे बांधकाम करण्याचे सद्यःस्थितीत प्रस्तावाधिन असून निधी, निकष व प्राथम्यक्रमाने हाती घेण्याचे नियोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गाचे (एक्सप्रेसवेचे) आठ पदरीकरण करण्याबाबत

(२२) * १५३६२ श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्रीमती दिप्ती चवधरी : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गाचे (एक्सप्रेसवेचे) आठ पदरीकरण करण्याबाबतचा निर्णय दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास घेण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, निर्णयाचे स्वरूप काय आहे,

(३) उक्त आठ पदरीकरणाच्या कामास साधारणतः किती निधी लागणे अपेक्षित आहे व सदर काम किती कालावधीत पूर्ण करण्यात येणार आहे ?

श्री. एकनाथ शिंदे : (१) व (२) द्रुतगती मार्गाच्या खालापूर पथकार नाका ते कुसगांव इंटर चेंज या भागात दोन बोगदे, दोन व्हाया डक्ट सह ८ पदरी मिसिंग लिंक रस्त्याच्या कामास मंत्रीमंडळाच्या पायाभूत सुविधा समितीने दिनांक ३०/११/२०१५ च्या बैठकीत मान्यता दिली आहे.

(३) या कामासाठी सन २०११-१२ दरसूची नुसार रु. ३२१५ कोटी खर्च अपेक्षित आहे.

सदर कामाचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार झाल्यावर मंत्रीमंडळाच्या पायाभूत सुविधा समितीच्या मान्यतेसाठी सादर करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

झाराप व कसाल (ता.कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग) येथे ३० कि.मी. चा चौपदरी महामार्ग होत असल्याबाबत

(२३) * १५४७२ श्री.जर्नादन चांदूरकर, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) झाराप व कसाल (ता.कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग) येथे ३० कि.मी. चा चौपदरी महामार्ग होत असून त्यासाठी अनेक शेतकऱ्यांच्या जमिनी या प्रकल्पात जाणार असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकल्पामुळे बाधित शेतकऱ्यांना त्यांच्या जमिनीचा चालु बाजारभावाने मोबदला देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे : (१) हे खरे आहे.

मुंबई-गोवा ह्या राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ६६ (जून १७) वरील सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील कुडाळ तालुक्यातील कसाल (कि.मी. ४१९/८००) ते झाराप (कि.मी. ४५०/१७०) ह्या ३०.३७ कि.मी. महामार्गाच्या चौपदरीकरणासाठी १८ गावांमध्ये आवश्यकतेनुसार भूसंपादन करण्यात येत आहे.

(२) व (३) मौजे कसाल ते झाराप येथील राष्ट्रीय महामार्ग भूसंपादन प्रक्रिया राष्ट्रीय महामार्ग अधिनियम १९५६ अनुसार करण्यात येणार असून, महाराष्ट्र शासनाच्या महसूल व वन विभागाने पत्र क्र. संकीर्ण-१०/२०१५/प्र.क्र.१३३/अ-२ दिनांक ५ ऑक्टोबर, २०१५ च्या परिच्छेद क्र. ४ अनुसार संपादित करावयाच्या जमिनीचे मुल्यांकन करताना केंद्र शासनाच्या "The Right to fair compensation and Transparency in land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act २०१३" या नविन भूसंपादन कायद्यातील फक्त मोबदला परिगणित करण्याबाबत कलम २६ ते ३० च्या तरतूदीनुसार उच्चतम मुल्यांकन करून त्यास केंद्र सरकारच्या रस्ते, वाहतूक व महामार्ग मंत्रालयाची मंजूरी घेऊन खातेदारांना त्यानुसार मोबदला देण्याची कार्यवाही केली जाणार आहे.

नंदूरबार जिल्ह्यात टेक्सटाईल पार्क सुरु करण्याबाबत

(२४) * १६११६ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्रीमती दिप्ती चवधरी : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नंदूरबार जिल्ह्यात टेक्सटाईल पार्क सुरु करण्याबाबत शासनाने घोषणा केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, घोषणा केल्यानुसार अद्यापपर्यंत कोणतीच कार्यवाही करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त टेक्सटाईल पार्क त्वरीत सुरु करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) हे खरे आहे.

- (२) व (३) अतिरिक्त नंदुरबार औद्योगिक क्षेत्राकरिता मौजे भालेर, ता.जि.नंदुरबार येथील २८५.५८ हे. आर. सरकारी क्षेत्राचा ताबा महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळास दिनांक ९/१२/२०१३ रोजी प्राप्त झाला असून संयुक्त मोजणीनुसार हद्द मोजणी करण्यात आली आहे. तसेच सदर क्षेत्राचे कंटूर सर्व्हेक्षणचे काम पूर्ण झाले असून ले-आऊट नुसार रस्ते व भूखंड सिमांकनाचे काम सुरु आहे. काम पूर्ण झाल्यावर भूखंडाचे आरेखन करण्यात येणार आहे. ले-आऊटमध्ये टेक्सटाईल पार्कसाठी १०० हेक्टर क्षेत्र राखीव ठेवण्यात आलेले आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नांदेड जिल्हयातील शेतक-यांना पीक कर्जाचे वाटप करण्याबाबत

(२५) * १५१७१ श्री.अमरनाथ राजूरकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक १३१५३ ला दिनांक २२ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नांदेड जिल्हयातील शेतक-यांना रब्बी हंगामातील विविध पिकांसाठी वेगवेगळ्या बँकामार्फत केवळ २५ टक्के पीक कर्जाची रक्कम वाटप झालेली असून प्रत्यक्षात ३१० कोटी रुपये वाटप करण्याचे निश्चित झाले असतांनाही दिनांक ३१ डिसेंबर, २०१५ पर्यंत २४६३३ शेतक-यांना १७३ कोटी रुपयांचेच कर्ज वाटप केल्याचे माहे डिसेंबर-२०१५ च्या शेवटच्या आठवड्यात निष्पन्न झाले आहे, हे खरे आहे काय ,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही,

दि.३१.१२.२०१५ अखेर नांदेड जिल्ह्यात रब्बी हंगामासाठी रु.३१०.५६ कोटी उद्दीष्टापैकी रु.२१०.०० कोटी म्हणजेच ६५ टक्के रब्बी पीक कर्ज वाटप झालेले आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

वाडा (जि.पालघर) येथील गरीब आदिवासी मुला-मुलींचे शिक्षणाच्याबाबतीत तसेच आश्रम शाळांच्या दुरवस्थेबाबत

(२६) * १५६६२ श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाडा (जि.पालघर) येथील गरीब आदिवासी मुला-मुलींचे शिक्षणाच्याबाबतीत तसेच आश्रम शाळांच्या दुरवस्थेबाबतची जटील समस्या दूर करण्याबाबतची मागणी तेथील शाळकरी विद्यार्थी तसेच त्यांचे पालक, आदिवासी सामाजिक संघटना यांच्यावतीने संबंधित आदिवासी विकास प्रकल्प अधिकारी तसेच मा.आदिवासी मंत्री, मा.आदिवासी राज्यमंत्री, प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग यांच्याकडे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत व त्यानुसार आश्रम शाळांच्या दुरवस्थेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे कोणती आहेत ?

श्री. विष्णु सावरा : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रोहा (जि.रायगड) तालुक्यात संजय गांधी निराधार योजनेत व श्रावणबाळ
वृद्धापकाळ योजनेत अपात्र लाभार्थींना लाभ दिल्याबाबत**

(२७) * १४९२९ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री
पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रोहा (जि.रायगड) तालुक्यात सामाजिक न्याय विभागाच्या विविध योजना
मार्फत सुमारे ४२०० लाभार्थी अनेक वर्षांपासून लाभ घेत आहेत, हे खरे आहे
काय,

(२) असल्यास, संजय गांधी निराधार योजना व श्रावणबाळ वृद्धापकाळ योजना
आदी योजनांचा लाभ घेणारे सुमारे १६०० लाभार्थी अपात्र असल्याचे आढळून
आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा
करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) रोहा तालुक्यामध्ये विविध विशेष सहाय्य योजना
अंतर्गत ४३२४ एवढे लाभार्थी लाभ घेत आहेत.

(२) होय,

(३) सामाजिक अंकेक्षणांतर्गत अपात्र आढळून आलेल्या १६८८ लाभार्थींना
त्यांचे म्हणणे मांडण्याची संधी देऊन सुनावणीअंती या अपात्र लाभार्थींचा लाभ
बंद करण्यात आलेला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विदर्भातील उद्योग बंद होत असल्याबाबत

(२८) * १४८१७ श्री.माणिकराव ठाकरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११७४७ ला
दिनांक १५ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय
उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विदर्भामध्ये असलेले उद्योग दिवसेंदिवस बंद होत आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) अमरावती विभागातील औद्योगिक विकास महामंडळ क्षेत्रातील अनेक
उद्योग बंद पडले असल्याचे सन २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले
आहे, हे ही खरे आहे,

- (३) असल्यास, आजुबाजुच्या राज्यापेक्षा विदर्भातील उद्योगाकरिता देण्यात येणारी वीज ही अधिक महाग असल्याने उद्योगावर परिणाम होत आहे, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, विदर्भात उद्योग बंद पडण्याची व नविन उद्योग न देण्याची कारणे काय आहेत,
- (५) असल्यास, यासंदर्भात शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) व (४) हे खरे नाही.

औद्योगिक क्षेत्रामधील उद्योग हे कच्च्या मालाचा अभाव, वित्त संस्थेकडून वित्त पुरवठा होणे, तयार मालास बाजारपेठ उपलब्ध न होणे या कारणाने बंद पडतात. तसेच चंद्रपूर जिल्ह्यामध्ये उद्योग स्थापन करण्यासाठी काही उद्योगांना मोरेटोरीयम असल्यामुळे त्याचप्रमाणे गडचिरोली व गोंदिया हे जिल्हे नक्षलग्रस्त असल्यामुळे सहजासहजी उद्योजक उद्योग स्थापन करण्यास इच्छुक नसतात.

(५) दिनांक १ जून, २०१५ पासून अंमलात आलेल्या सुधारीत वीजदराप्रमाणे औद्योगिक ग्राहकांच्या वीज दरांमध्ये (पूर्वी लागू असलेल्या दरांच्या तुलनेन) कपात करण्यात आली आहे. तथापि, विदर्भ व मराठवाडा विभागातील उद्योगांना पुरविल्या जाणाऱ्या वीजेच्या दराचे सुसूत्रीकरण करण्यासाठी विभागीय आयुक्त, नागपूर यांच्या अध्यक्षतेखाली आंतरविभागीय समिती स्थापन करण्यात आली. सदर समितीचा अहवाल शासनास प्राप्त झाला असून या अहवालातील शिफारशींचा अभ्यास करून उपयुक्त मुख्य बाबी निश्चित करण्याकरिता मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली नेमलेल्या सचिव समितीने उपयुक्त मुख्य बाबी निश्चित करून शासनास अहवाल सादर केला आहे. सदर अहवाल शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

शेतकऱ्यांचे खाजगी सावकारांकडील कर्ज माफ करणेबाबत

(२९) * १६०३१ श्री.महादेव जानकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.खवाजा बेग, श्री.सुनिल तटकरे : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील १ लाख शेतकऱ्यांनी हद्दीबाहेरील (खाजगी) सावकारांकडून घेतलेले कर्ज माफ करण्याची भूमिका विधीमंडळाच्या नागपूर अधिवेशनात घेण्यात येऊन तसा प्रस्ताव मंत्रीमंडळाच्या विचारार्थ ठेवण्यात आला होता, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, हद्दीबाहेरील (खाजगी) सावकारी कर्ज माफी न देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, राज्यातील अनेक सावकारांनी त्यांच्या हद्दीबाहेर राहणाऱ्या सुमारे १ लाख शेतकऱ्यांना कर्जाचे वाटप केले होते अशा सावकारांना कर्जमाफी योजनेचा लाभ देण्याबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहे?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय,

(२) व (३) विभागाचा प्रस्ताव मागे घेण्यास मंत्रीमंडळाने अनुमती दिली.

(४) प्रश्न उदभवत नाही.

**औरंगाबाद जिल्ह्यात सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभागांतर्गत
अनेक कामे निकृष्ट दर्जाची झाल्याबाबत.**

(३०) * १५६४० श्री.सुभाष झांबड, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद जिल्ह्यात सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभागांतर्गत अनेक कामे निकृष्ट दर्जाची बोगस झाल्याचा आरोप बीड जिल्ह्यातील माजलगांव पंचायत समिती सदस्य सुशील सोळंके यांनी केला असून या बाबत चौकशी करण्याची मागणी केली असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यश कन्स्ट्रक्शन कंपनी लातूर या कंपनीने बीड जिल्ह्यासह मराठवाड्यातील अन्य जिल्ह्यांमध्ये बोगस कामे केल्याचा आरोप केल्या प्रकरणी त्वरीत चौकशी करून शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) सदर प्रकरणी अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, औरंगाबाद/नांदेड/उस्मानाबाद यांना तक्रारीची प्रत पाठवून अहवाल सादर करण्याबाबत मुख्य अभियंता सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग औरंगाबाद, ह्यांनी सुचित केले आहे.

**शिवडी, नायगांव, एन.एम.जोशी मार्ग आणि वरळी (मुंबई) जवळ
वसलेल्या बीडीडी चाळीच्या दुरुस्तीबाबत**

(३१) * १५५१९ श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझपफर हुसैन सय्यद, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११२१३ ला दिनांक २२ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शिवडी, नायगांव, एन.एम.जोशी मार्ग आणि वरळी (मुंबई) या ९२ एकर जागेवर बीडीडी चाळी वसल्या असून यामध्ये एकंदर १६ हजाराहून अधिक नागरीक रहात आहेत या चाळीकरिता पाणी, वीज, प्रसाधनगृह यांची योग्य सोय नसून या चाळीची अवस्था दुरुस्तीपलिकडची असूनही शासन तात्काळ या चाळीची दुरुस्ती करित नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त कारणास्तव या चाळीमध्ये वास्तव्य करित असलेल्या नागरिकांचे आरोग्य धोक्यात आले आहे, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शेटफळ (ता.मोहोळ, जि.सोलापूर) येथील गावाजवळ
भुयारी मार्ग तयार करण्याबाबत**

(३२) * १५४८९ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शेटफळ (ता.मोहोळ, जि. सोलापूर) येथील गावाजवळ नागरीकांच्या सोयीसाठी व सुरक्षेसाठी भुयारी मार्ग नसल्याने वारंवार अपघात होत असल्याने येथील नागरीकांसह १६० शाळकरी विद्यार्थ्यांच्या जीविताला अपघाताचा धोका निर्माण झाला असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरील अपघात टाळण्यासाठी भुयारी मार्ग बनविण्याबाबत ग्रामस्थांनी संबंधित विभागाकडे तक्रार करूनही त्याची दखल घेतली नसल्याने ग्रामस्थांमध्ये संताप निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर भुयारी मार्गाचे काम हाती घेण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) पुणे - सोलापूर राष्ट्रीय महामार्ग ९ वरील शेटफळ (कि.मी. १९०/६८०) येथे पादचाऱ्यांकरीता भुयारी मार्ग बांधण्यात यावा असे ग्रामपंचायत शेटफळ यांचे दि. ०५.०१.२०१५ चे निवेदन प्राप्त झाल्याचे भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, सोलापूर यांनी कळविले आहे.

भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणामार्फत पुणे- सोलापूर या राष्ट्रीय महामार्ग ९ च्या कि.मी. १४४/४०० ते कि.मी. २४९/००० या भागातील चौपदरीकरणाचे काम दोन्ही बाजूस सेवा रस्त्यांसह पूर्ण करण्यात आलेले आहे. शेटफळ गावापासून ४०० मी. अंतरावर (कि.मी. १९०/४८०) वाहनांसाठी भुयारी मार्ग बांधण्यात आलेला आहे. तेसच कि.मी. १९०/७०४ येथे ४मी. x ३ मी. बॉक्स

कल्हर्ट बांधण्यात आलेला असून पावसाळ्याचा कालावधी वगळून पादचाऱ्यांना सुरक्षितपणे रस्ता आेलांडण्यासाठी त्याला रॅम्प (उतार रस्ता) बांधण्यात आलेला आहे. शेटफळ येथे भुयारीमार्ग बांधण्याची बाब प्रकल्पाच्या मंजूर करारनाम्यामध्ये समाविष्ट नाही. तसेच प्रचलित मानकानुसार शेटफळ येथे पादचारी भुयारी मार्ग बांधण्याची आवश्यकता नसल्याचे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, सोलापूर यांनी कळविले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**चंद्रपूर जिल्ह्यातील जिल्हा देखरेख समितीच्या अध्यक्ष यांनी केलेला
अनियमितता व गैरव्यवहाराबाबत**

(३३) * १५२३१ श्री.मितेश भांगडिया, श्री.अनिल सोले, श्री.नागो गाणार :
तारांकित प्रश्न क्रमांक ११००३ ला दिनांक ८ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या
उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा
करतील काय :-

(१) चंद्रपूर जिल्ह्यात जिल्हा देखरेख समितीचा अध्यक्ष हा तत्कालिक शासनाद्वारे नियुक्त केलेली व्यक्ती असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील सर्वच जिल्ह्यामधील जिल्हा देखरेख समितीचा अध्यक्ष हा जिल्ह्यातीलच संबंधित जिल्हा उप निबंधक असताना शासनाद्वारे नियुक्ती केलेली व्यक्ती चंद्रपूर जिल्हा देखरेख समितीचा अध्यक्ष आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, चंद्रपूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे संचालकांनी कर्ज देणारी जिल्हा बँक व कर्जाचे नियोजन करणारी सहकारी संस्थांशी संबंधित जिल्हा देखरेख समितीचा अध्यक्ष एकच व्यक्ती असल्यामुळे मागील सन २०१४-१५ व २०१५-१६ मध्ये कर्जाची परतफेड कमी प्रमाणात झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, जिल्हा देखरेख समितीच्या कार्यरत अध्यक्षांद्वारा त्यांचे कार्यकाळात झालेली अनियमितता व गैरव्यवहाराबाबत तक्रारी असल्याने सदर नियुक्तीचे पद रद्द करून सर्वकष चौकशी करण्यात येणार आहे काय,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे कोणती काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, चंद्रपूर जिल्ह्याच्या बाबतीत हे खरे आहे.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

(४) सदर अनियमितता निदर्शनास न आल्यामुळे चौकशी करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

औद्योगिक वसाहतीतील प्लॉटच्या दरात वाढ केल्याबाबत

(३४) * १५४२६ श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.संजय दत्त, श्री.हरिसिंग राठोड, अॅड.अनिल परब, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.अनिल भोसले, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.जयवंतराव जाधव : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाने औद्योगिक वसाहतीतील प्लॉटच्या जागेच्या दरात ३० ते ३५ टक्क्यांची वाढ झाल्याचे नुकतेच माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निर्णय जाहीर केला व या निर्णयास उद्योजकांनी विरोध केला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू वाढ जानेवारी पासून लागू करण्यात येणार आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, आधीच वीजेच्या न परवडणाऱ्या दरांमुळे तसेच औद्योगिक क्षेत्रातील मंदी यामुळे उद्योग राज्याबाहेर स्थलांतरीत होत असताना उद्योजकांवर ही वाढ लादण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर प्लॉटच्या दर वाढीबाबत शासन फेरविचार करणार आहे काय,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) व (२) होय.

(३) हे खरे नाही.

महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या औद्योगिक क्षेत्रातील भूखंडाच्या व औद्योगिक क्षेत्राबाहेरील एकाकी भूखंडाच्या तसेच माहिती तंत्रज्ञान उद्यानातील भूखंड वाटपाचे प्रिमियम दर हे ६/१/२०१२ ते ५/१/२०१६ या कालावधीत वाढविण्यात आले नव्हते. तसेच महामंडळाने सध्याचे प्रचलित दर व शासनाच्या शिघ्र गणकानुसार प्रचलित दर यामध्ये औद्योगिक क्षेत्राच्या दरात मोठी तफावत असल्याचे निदर्शनास आले त्यामुळे तफावत कमी करण्याकरिता सध्याचे शिघ्रगणकाचे दर विचारात घेऊन महामंडळाच्या संचालक मंडळाच्या दिनांक ३१/११/२०१५ रोजी झालेल्या बैठकीत औद्योगिक क्षेत्राच्या भूखंड वाटपाच्या प्रिमियम दरात दिनांक ७/१/२०१६ पासून सुधारणा करण्यासंबंधीचा निर्णय घेतला आहे. त्यानुसार सुधारित दर दिनांक ७/१/२०१६ पासून महामंडळाने लागू केले आहेत.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ जिल्ह्यात रमाई घरकुल योजनेतील लाभार्थींना
वेळेवर पैसे देण्याबाबत**

(३५) * १५६२४ श्री.ख्वाजा बेग, श्री.राहुल नार्वकर, श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.राजेंद्र जैन, श्री.रामराव वडकुते : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यात रमाई घरकुल योजनेत ज्या व्यक्तींना नंबर लागला त्यांना घरकुल व शौचालय बांधकाम करण्यास जिल्हा परिषदेत अनेकवेळा पाठपुरावा करूनही जिल्हा परिषदेकडून पैसे मिळत नसल्याचे माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान शासनाच्या निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

यवतमाळ जिल्ह्यातील आश्रमशाळेत मळणी यंत्र धूळ खात पडल्याबाबत

(३६) * १४६१५ श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक आयुक्त कार्यालयांतर्गत सन २००५ मध्ये यवतमाळ जिल्ह्यातील एकात्मिक विकास प्रकल्प कार्यालयाला २४ मळणी यंत्राचे वाटप करण्यात आले त्यामध्ये अंदाजे ६० हजार रुपयाचे एक मळणी १५ लाख रुपये यंत्र असून खर्चाचे मळणी यंत्र जिल्ह्यात वितरीत करण्यात आले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्या अनुषंगाने प्रकल्प कार्यालयामार्फत हिवरी येथील आश्रम शाळेला १० मळणी यंत्र तर उर्वरित १४ मळणी यंत्र कळंब तालुक्यातील अंतरगाव व पुसद तालुक्यातील हर्षी येथील शाळेत पाठवण्यात आले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, लाखो रुपये किंमतीचे मळणी यंत्र गेल्या १० वर्षांपासून निरुपयोगी पडले असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, गरजू व गोरगरिबांना रोजगार उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीकोनातून हे मळणी यंत्र खरेदी करण्यात आले परंतु काही अधिकाऱ्यांमुळे हे मळणी यंत्र १० वर्षांपासून आश्रमशाळेतच पडून असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(५) मळणी यंत्र गरजू व गोरगरिबांना वाटप करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सावरा : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) होय, हे खरे आहे.

(४) होय, हे खरे आहे.

सदर मळणी यंत्राची खरेदी सन २००६-७ ते सन २००७-०८ या कालावधीत तत्कालीन प्रकल्प अधिकारी यांचे आदेशाने झाली आहे. सदर खरेदी किंमती वाढवून केली असल्याबाबत तक्रार झाल्याने संबंधित अधिकाऱ्यांवर गुन्हा दाखल केला आहे. सदर साहित्य जप्त झालेले असल्याने वाटप न करता आश्रमशाळेतच पडून आहे.

(५) सदर प्रकरण न्यायप्रविष्ट असल्याने सदर मळणी यंत्राचे वाटप करण्याची परवानगी संबंधित जिल्हा न्यायाधिकाऱ्यांकडे मागण्यात आली आहे, तथापि, याबाबत अद्यापही परवानगी अप्राप्त आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पानवडी (ता.पुरंदर, जि.पुणे) घाटाच्या रस्त्यांचे रुंदीकरण व
येथील डांबरीकरण करण्याबाबत**

(३७) * १५४५४ श्री.आनंदराव पाटील, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पानवडी (ता.पुरंदर, जि.पुणे) येथील घाटात एक वर्षापूर्वी दिनांक २७ डिसेंबर, २०१४ रोजी वा त्या सुमारास पोलिसांची जीप उलटून तीन कर्मचाऱ्यांचा बळी गेला होता. त्यानंतर या घाटाच्या रस्त्यांचे रुंदीकरण, डांबरीकरण, दणकट संरक्षक कठडे अशी कामे तातडीने करण्यात येतील अशी आश्वासने देऊनही अद्यापपर्यंत काहीच कार्यवाही झाली नसल्याचे माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरील घाट रस्त्याचे रुंदीकरण, डांबरीकरण, दणकट संरक्षण कठडे बांधण्याबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे.

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) प्रश्नांकित रस्ता हा १.५ कि.मी. लांबीचा अरुंद घाट रस्ता असून अलिकडेच प्रजिमा म्हणून दर्जोन्नत झालेला आहे. सदर घाट रस्त्याचे घाट कटिंग, वळण सुधारणा, रुंदीकरण व डांबरीकरण, संरक्षक कठडे बांधणे इत्यादी कामे सद्यस्थितीत प्रस्तावाधिन असून निधी, निकष व प्राथम्यक्रमाने हाती घेण्याचे नियोजन आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**खामगाव (जि. बुलडाणा) येथील औद्योगिक विकास महामंडळाच्या
जागेवर मेगा टेक्सटाईल हब उभारण्याबाबत**

(३८) * १६६१५ श्री.पांडुरंग फुडकर : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील बुलडाण्यासह ८ कापूस उत्पादक जिल्ह्यांमध्ये सरकारच्या कापूस गिरणी या धोरणा अंतर्गत मेगा टेक्सटाईल हब उभारणी करणार आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील बुलडाणा जिल्ह्यात सर्वात जास्त कापूस उत्पादन व व्यवसाय खामगाव येथे होतो, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या हब उभारणीसाठी प्रत्येक जिल्ह्यातील औद्योगिक वसाहतीत जागा निश्चित करण्याचे आदेश औद्योगिक विकास महामंडळाच्या अधिकाऱ्यांना देण्यात आले, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या संदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१), (२) व (३) होय, हे खरे आहे.

(४) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळामार्फत अतिरिक्त यवतमाळ (जि.यवतमाळ), चिखली (जि.बुलढाणा), माजलगांव (जि.बीड), कृष्णूर (जि.नांदेड), मालेगांव (जि.नाशिक), भालेर (जि.नंदूरबार) या ठिकाणी मेगा टेक्सटाईल्स पार्कसाठी जमिनी उपलब्ध करून देण्यात येणार असून आवश्यकतेनुसार या

ठिकाणी सी.ई.टी.पी. ची सुविधा पुरविण्यात येणार आहे. तसेच रस्ते, पाणी व वीज व इतर पायाभूत सुविधा पुरविण्यात येणार असून लवकरच विकास कामे पूर्ण करून भूखंड वाटप करण्याची कार्यवाही करण्यात येणार आहे.

कन्नड (जि.औरंगाबाद) जामनेर (जि.जळगाव), शेलू (जि.परभणी) येथे भूसंपादनाची कार्यवाही सुरु असून याठिकाणी देखील मेगस टेक्सटाईल्स हबसाठी जमिनी व इतर पायाभूत सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

वाठार ते रेठरे खुर्द (जि.सातारा) या मार्गावरील कृष्णा नदीवरील पुल धोकादायक स्थितीत असल्याबाबत

(३९) * १७४१० श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाठार ते रेठरे खुर्द (जि.सातारा) मार्गावरील कृष्णा नदीवर असणाऱ्या पुलाची सुरक्षा रेलिंगची प्रचंड मोडतोड झाल्याने काही ठिकाणी काँक्रीट ब्लॉक मुळापासून निखळल्याने हा पूल धोकादायक बनला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी तसेच स्थानिक जनतेनी सार्वजनिक बांधकाम विभाग सातारा व शासनाकडे गेले अनेक वर्षांपासून शासनाचे लक्ष वेधले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणतीही कार्यवाही केली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी कार्यवाही केव्हा पर्यंत होणे अपेक्षित आहे.

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

सातारा जिल्ह्यातील वाठार ते रेठरे खुर्द मार्गावरील कृष्णा नदीवर असलेल्या पुलाची किरकोळ प्रमाणात मोडतोड झालेली असून काही ठिकाणी काँक्रीट ब्लॉक मुळापासून निखळल्याने रेलिंग नादुरुस्त झाली होती.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) सदर पुलावरील निखळलेल्या काँक्रीट ब्लॉक व रेलिंगच्या दुरुस्तीचे काम सद्यःस्थितीत प्रगतीत आहे.

**पिंपरी (ता.मुल, जि.चंद्रपूर) येथील दिक्षीत शासकिय आश्रम शाळेतील
सोलर वॉटर हिटरची जोडणी करण्याबाबत**

(४०) * १७६८२ श्रीमती शोभाताई फडणवीस : सन्माननीय आदिवासी

विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पिंपरी (ता.मुल, जि.चंद्रपूर) येथील दिक्षीत शासकिय आश्रम शाळेत विद्यार्थ्यांना गरम पाणी मिळावे या उद्देशाने सोलर वॉटर हिटर पूरविण्यात येवून सदर सोलर वॉटर हिटर गेल्या ३ वर्षांपासून जोडणी न केल्यामुळे निरुपयोगी झाल्याचे दिनांक २३ सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या संदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सावरा : (१) हे, खरे आहे.

(२) व (३) शासकीय आश्रमशाळा पिंपरी दिक्षित येथे पर्ल एन्टरप्रायजेस, पुणे यांच्या कडून दि. २७/३/२०१२ रोजी १००० लिटर क्षमतेचे सोलर वॉटर हिटरचे ४ संच पुरविण्यात आलेले आहेत. तथापि जागे अभावी सदर संच कार्यान्वित करता आलेले नाहीत. शासकीय आश्रमशाळांमध्ये सोलर वॉटर हिटर व बायोमेट्रीक यंत्रणा बसविणे या सर्व प्रकरणांची चौकशी करण्यासाठी सचिव व विभागिय चौकशी अधिकारी (१), सामान्य प्रशासन विभाग यांची चौकशी अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. प्रस्तुत प्रकरणाची चौकशी सुरु असून अहवाल अद्याप अप्राप्त आहे. सदर अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर त्यानुसार योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

राज्यामध्ये विशेष आर्थिक क्षेत्राला (एसईझेड) प्रतिसाद मिळाला नसल्याबाबत

(४१) * १७७७९ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यामध्ये विशेष आर्थिक क्षेत्राला (एसईझेड) प्रतिसाद मिळाला नसल्याने मंजूर १२४ प्रकल्पांपैकी केवळ ६६ प्रकल्पांची अधिसूचना निघून त्यापैकी फक्त २४ प्रकल्पच कार्यान्वित झाले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कोकणातील ३, पुण्यातील २ आणि नागपूरमधील २ प्रकल्पांची अधिसूचना नंतर रद्द करावी लागली व कोकणातील ५, पुण्यातील ७, औरंगाबादची ३ आणि नागपूरातील १ एसईझेड मागे घेण्यात आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यात लागू असलेल्या विशेष आर्थिक क्षेत्राला (एसईझेड) शासन वेगळा पर्याय शोधत आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, यासंदर्भात शासनाने कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) होय.

अद्ययावत माहितीनुसार एकूण १३९ मंजूर प्रकल्पांपैकी ५१ प्रकल्प अधिसूचित करण्यात आले आहेत. त्यापैकी २४ प्रकल्प कार्यान्वित झाले आहेत.

(२) होय.

कोकणातील ९, पुण्यातील ५ आणि नागपूरमधील २ प्रकल्पांची अधिसूचना रद्द करण्यात आली आहे व कोकणातील २६, पुण्यातील १७, औरंगाबादची ३ आणि नागपूरातील १ एसईझेड मागे घेण्यात आले आहेत.

(३) होय.

(४) अधिसूचना रद्द केलेल्या/प्रस्ताव मागे घेण्यात आलेल्या विशेष आर्थिक क्षेत्रांच्या जमिनीचा वापर करण्याबाबत एकात्मिक औद्योगिक क्षेत्रे विकसित करण्यासंबंधीचे धोरण शासनाने घोषित केले आहे.

त्यानुसार एकूण अधिसूचित क्षेत्राच्या किमान ६० टक्के क्षेत्र हे औद्योगिक विकासासाठी आणि उर्वरित ४० टक्के क्षेत्र हे पूरक बाबीच्या विकासासाठी, ज्यामध्ये तीन चतुर्थांश क्षेत्र हे रहिवाशी आणि इतर बिगर रहिवासी वापरासाठी व एक चतुर्थांश क्षेत्र हे निव्वळ वाणिज्यिक/ आर्थिक कार्यासाठी, वापरता येणार आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोल्हापूर जिल्हयातील मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीचे विद्यार्थी
शिष्यवृत्ती पासून वंचित राहिल्याबाबत**

(४२) * १८००० श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे विभागाचे उपआयुक्त यांनी कोल्हापूर जिल्हा परिषदेच्या जिल्हा मध्यवर्ती बँकेच्या शाखेतील खात्यावर माहे जून, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्तीपोटी शासनाकडून कोल्हापूर जिल्हयासाठी आलेले १ कोटी ४५ लाख रुपये तत्कालीन उपायुक्तांच्या सहीचे लेखी आदेश नसल्यामुळे बँकेच्या खात्यावर मागील ६ महिन्यांपासून पडून असल्याने शैक्षणिक वर्ष निम्मे संपले तरीही शिष्यवृत्तीपासून विद्यार्थ्यांना वंचित रहावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गतवर्षीही मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांसाठीच्या शिष्यवृत्तीपोटी शासनाकडून प्राप्त झालेल्या रक्कमेपैकी साडेचार कोटी रुपये शासनाकडे परत गेले तसेच कोल्हापूर जिल्हयातील १५ हजार विद्यार्थ्यांचे माहे डिसेंबर, २०१५ अखेरपर्यंत शिष्यवृत्तीसाठी ऑनलाईन अर्जही भरलेले नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यासंपूर्ण प्रकरणाची शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) होय

इयत्ता ९ वी व १० वी मधील अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना केंद्र पुरस्कृत शिष्यवृत्ती योजनेतर्गत आवश्यक असलेला जातीचा दाखला विद्यार्थ्यांनी सादर न केल्यामुळे तसेच मुख्याध्यापकांनी विद्यार्थ्यांचे बँक खाते क्रमांक चुकीचे भरल्याने काही विद्यार्थी मागील वर्षी शिष्यवृत्तीपासून वंचित राहिले आहेत. सदर योजनेतर्गत आतापर्यन्त ५३६७ विद्यार्थ्यांचे ऑनलाईन अर्ज भरलेले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे शहरातील सार्वजनिक बांधकाम विभागातील अधिकाऱ्यांच्या बदल्याबाबत

(४३) * १८००८ श्री.अनिल भोसले, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे शहरातील सार्वजनिक बांधकाम विभागात (पी.डब्ल्यू.डी.) बदल्यांसाठी तीन वर्षांचा नियम असतांना दर तीन महिन्याला अधिकाऱ्यांच्या बदल्यांचे आदेश काढण्यात येत असल्याचे, माहे डिसेंबर, २०१५ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाच्या नियमांचे पालन न करणाऱ्या दर तीन महिन्याला बदली करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही. पुणे शहरातील सार्वजनिक बांधकाम विभागातील काही अधिकाऱ्यांच्या (अधिक्षक अभियंता / कार्यकारी अभियंता) एप्रिल किंवा मे महिन्याव्यतिरिक्त झालेल्या अनियतकालिक बदल्या महाराष्ट्र शासकीय कर्तव्ये पार पाडताना होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम, २००५ च्या कलम ४(४) व ४(५) मधील तरतूदीनुसार प्रशासकीय कारणास्तव सक्षम प्राधिकाऱ्यांच्या मान्यतेने करण्यात आल्या आहेत.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

रत्नागिरी, रायगड जिल्ह्याला जोडणाऱ्या बाणकोट सागरी सेतूच्या बांधकामाबाबत

(४४) * १५३०७ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.किरण पावसकर, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रत्नागिरी, रायगड जिल्ह्याला जोडणाऱ्या बाणकोट सागरी सेतुचे बांधकाम संध गतीने सुरु असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, श्रीवर्धन (जि.रायगड) व मंडणगड (जि.रत्नागिरी) यांना जोडणाऱ्या या सागरी सेतुची लांबी १,४०० मीटर आहे व त्यासाठी शासनाने रुपये २९० कोटी मंजूर केले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, निधीची मंजूरी असून देखील बांधकाम करणाऱ्या कंपनीकडून विलंब होत असल्यानेच हा सागरी पुल लवकर पूर्ण होत नसून प्रवाशांचा वेळ व इंधन वाया जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, या सागरी सेतूच्या कामाची जबाबदारी कार्यकारी अभियंता, महाड, (जि.रायगड) यांचेकडून कार्यकारी अभियंता, कोकण भवन (ठाणे) या कार्यालयाकडे वर्ग केल्यामुळे दुर्लक्ष होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, सदरचा पूल वेळेत बांधून पूर्ण करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहेत,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे : (१) होय.

(२) होय.

(३) नाही.

पर्यावरण विषय परवानगीसाठी लागलेला विलंब, बांधकामासाठी आवश्यक असलेल्या वाळूची अनुपलब्धता व भूसंपादनासाठी असलेल्या अडचणी यामुळे कामास विलंब लागला आहे.

(४) नाही.

कार्यकारी अभियंता, ठाणे खाडी पूल विभाग क्र.१, कोकणभवन, नवी मुंबई यांच्या कडे केवळ खाडी पुलाचे काम असल्याने सदरील पूलाच्या कामाकडे पूर्णतः लक्ष देता येते.

(५) व (६) सद्यःस्थितीत कामाची गती वाढविणेत आली आहे. त्यामुळे माहे सप्टेंबर २०१७ अखेर काम पूर्ण करण्याचे नियोजन केले आहे.

औरंगाबाद येथील शेंद्रा औद्योगिक वसाहतीमधील अजंता फार्मा या कंपनीला दिलेली जमीन शेतकऱ्यांना परत देण्याबाबत

(४५) * १७९९१ श्री.विक्रम काळे, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.किरण पावसकर, श्री.ख्वाजा बेग : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद येथील शेंद्रा औद्योगिक वसाहतीमधील अजंता फार्माला दिलेली ८४ एकर जमीन शेतकऱ्यांना परत देण्याचा निर्णय शासनाने माहे जानेवारी, २०१६ च्या पहिल्या आठवड्यात घेतला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर निर्णयानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

अतिरिक्त शेंद्रा औद्योगिक क्षेत्रातील अजंता फार्मा या कंपनीस वाटप केलेल्या जमिनीपैकी, ३३.४५ हे. आर इतके क्षेत्र दिनांक १७-२३ डिसेंबर, २०१५ च्या अधिसूचनेन्वये विनाअधिसूचित करण्यात आलेले आहे. त्या अनुषंगाने वगळण्यात येणाऱ्या जमिनीची मोजणी करून घेण्यात आली असून शेतकऱ्यांना जमिन परत करावयाची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

आरोग्य विज्ञान पदवी अभ्यासक्रमासाठी रिक्त पदांवर प्रवेश घेतलेल्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्ती योजना लागू करण्याबाबत

(४६) * १६०१३ श्री.रामनाथ मोते, श्री.नागो गाणार, डॉ.अपूर्व हिरे : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सामाजिक न्याय विभागाच्या शासन निर्णय दिनांक ३० मार्च, २०१५ नुसार आरोग्य विज्ञान पदवी अभ्यासक्रमासाठी सन २०१४-१५ मध्ये प्रवेश घेतलेल्या अनुसूचित जाती, विमुक्त भटक्या जाती-जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग व इतर मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती लागू आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदरची योजना प्रवेश प्रक्रियेतून अथवा शासनाच्या सामायिक परीक्षाद्वारा प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना त्यांचा अभ्यासक्रम पूर्ण होईपर्यंत लागू आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, प्रवेश प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर रिक्त राहिलेल्या पदांवर प्रवेश देण्याचा अधिकार संस्थांना दिले जातात, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, सदर रिक्त पदांवर प्रवेश घेतलेल्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शुल्क प्रतिपूर्ती योजना लागू न करण्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) होय

- (२) शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती योजना असोशिएशन ऑफ मफनेजमेंटस् ऑफ अनएडेड प्रायव्हेट मेडीकल अँड डेंटल कॉलेजेस ऑफ महाराष्ट्र, मुंबई यांनी आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमाच्या प्रथम वर्षात राबविलेल्या प्रवेश प्रक्रियेतून अथवा शासनाच्या सामायिक प्रवेश परीक्षाद्वारे प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना ते त्यांचा अभ्यासक्रम पूर्ण करे पर्यन्त लागू आहे.
- (३) प्रवेश प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर रिक्त राहिलेल्या जागा सामायिक प्रवेश परीक्षेतील गुणवत्तेनुसार आणि संवैधानिक आरक्षणानुसारच संस्थास्तरावर भरण्यास वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय यांचेमार्फत कळविण्यात येते.
- (४) शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, दिनांक ३०/३/२०१५ मधील तरतूदीनुसार प्रवेश प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर रिक्त राहिलेल्या जागांवर संस्था स्तरावर प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश नियंत्रण समितीने मान्यता दिली असली तरी शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्तीचा लाभ अनुज्ञेय नाही.

कोकणात तेल शुध्दीकरण प्रकल्प राबविण्याबाबत

(४७) * १६६४५ श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.खवाजा बेग, श्री.सुनिल तटकरे : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोकणात तीन तेल प्रकल्प राबविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या प्रस्तावावर अंतिम निर्णय झाला आहे काय,

(३) असल्यास, त्यानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१), (२) व (३) कोकण पश्चिम किनारपट्टीवर तेल शुध्दीकरण प्रकल्प उभारण्यासंदर्भात दि. २५/०१/२०१६ रोजी मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली मा. केंद्रीय राज्यमंत्री (पेट्रोलियम व नॅचरल गॅस), मंत्रालय व तेल कंपन्या यांची संयुक्त बैठकीत भारत पेट्रोलियम कंपनी, हिन्दुस्थान पेट्रोलियम कंपनी व इंडियन ऑईल कंपनीमार्फत रिफायनरी सुरु करण्याबाबत चर्चा झाली. मात्र याबाबतचा प्रस्ताव केंद्र शासनाकडून अद्यप प्राप्त झालेला नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आम आदमी विमा योजनेच्या अंतर्गत हजारो मुलींच्या खात्यात
शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा न झाल्याबाबत**

(४८) * १५६८४ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.अनिल भोसले, श्री.किरण पावसकर, श्री.रामराव वडकुते, श्री.विक्रम काळे, श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.सुनिल तटकरे : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आम आदमी विमा योजनेच्या अंतर्गत इयत्ता नववी ते बारावी पर्यंत शिकत असलेल्या मुलींना प्रत्येक महिन्याला ६०० रुपयांची शिष्यवृत्ती दिली जाते त्यासाठी लाखो मुलींचे बँकेत खाते उघडण्यात आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आतापर्यंत हजारो मुलींच्या खात्यातही शिष्यवृत्ती चार महिने होऊनसुद्धा शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर बाब शासनाच्या निदर्शनास आली आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) आम आदमी विमा योजनेअंतर्गत विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मिळण्याअनुषंगाने बँकेत खाते उघडण्यात आली आहेत. मात्र आम आदमी विमा योजनेअंतर्गत ज्या पात्र लाभार्थ्यांना भारतीय आयुर्विमा महामंडळाकडून एल.आय.सी.आय.डी. किंवा प्रमाणपत्र देण्यात येते अशा लाभार्थ्यांच्या इयत्ता नववी ते बारावी पर्यंत शिकत असलेल्या जास्तीत जास्त दोन पाल्यांना/ विद्यार्थ्यांना (मुले/मुली) यांना दरमहा रु. १००/- प्रति विद्यार्थी शिष्यवृत्ती देय आहे.

(२), (३) व (४) भारतीय आयुर्विमा महामंडळाकडून चालू आर्थिक वर्षात ५६२२२ विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यामध्ये रु. ३,३७,३३,२००/- इतकी रक्कम शिष्यवृत्तीसाठी जमा करण्यात आलेली आहे. तथापि, ४९१५ विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्तीची रक्कम चुकीच्या बँक तपशीलमुळे परत आली आहे. त्याअनुषंगाने प्रलंबित शिष्यवृत्तीची प्रकरणे निकाली काढण्याबाबत भारतीय आयुर्विमा महामंडळाकडे पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

सामाजिक न्याय विभागांतर्गत येणारी व खाजगी संस्थाकडून चालविली जाणारी समाजकार्य महाविद्यालय उच्च शिक्षण विभागास जोडण्याबाबत

(४९) * १४९६९ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी, श्री.विक्रम काळे, श्री.नागो गाणार, श्री.अनिल सोले, श्री.रामनाथ मोते : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील समाजकार्य महाविद्यालये उच्च शिक्षण विभागाकडे एका महिन्यात हस्तांतरीत करण्यात येतील असे आश्वासन मा.उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री यांनी हिवाळी अधिवेशन, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान केले, परंतु आजतागायत आश्वासनाची पूर्तता करण्यात आली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) राज्यात सामाजिक न्याय विभागांतर्गत येणारी व खाजगी संस्थाकडून चालविली जाणारी ५९ समाजकार्य महाविद्यालय (एम.एस.डब्ल्यु) उच्च शिक्षण विभागास जोडण्याबाबतच्या सामाजिक न्याय विभागाने पाठविलेल्या प्रस्तावास उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने गेल्या २ वर्षांपासून अद्यापही मंजूरी दिलेली नाही,त्यामुळे या महाविद्यालयातील शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्मचारी हे विद्यापीठ अनुदान आयोग व उच्च शिक्षण विभागाकडून मिळणा-या सुविधांपासून वंचित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, फक्त नागपूरातील अनुदानित मातृसेवा संघ समाजकार्य महाविद्यालय उच्च व तंत्र शिक्षण विभागामार्फत चालविले जाते, हे ही खरे आहे काय,
- (४) सध्या राज्य शासन या सर्व अशासकीय अनुदानित समाजकार्य महाविद्यालयावर वर्षाला १५० कोटी खर्च करते, जर उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाकडे ही सर्व अशासकीय महाविद्यालय हस्तांतरीत केल्यास विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून ८० टक्के अनुदानाचे १२० कोटी अनुदान राज्य शासनाला प्राप्त होईल, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, सदर महाविद्यालये उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाला जोडण्याचे दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) होय.

(२) नाही.

(३) होय, हे खरे आहे.

(४) नाही.

(५) सदरील समाजकार्य महाविद्यालये उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाकडे हस्तांतरित करण्याचा या विभागाचा सध्या विचार नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पुणे येथील समाजकल्याण विभागाने भरती प्रक्रियेमध्ये
केलेल्या गैरव्यवहाराबाबत**

(५०) * १४६९६ श्री.विजय उर्फ भाई गिरकर, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे येथील समाज कल्याण आयुक्त कार्यालयामार्फत सन २०१३ मध्ये वा त्यादरम्यान वरिष्ठ लिपिक, कनिष्ठ लिपिक, शिपाई, अधीक्षक, निरीक्षक आदी विविध पदांच्या भरतीसाठी लेखी परिक्षा घेण्यात आली, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, परिक्षेचा निकाल २०१५ मध्ये घोषित करण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर भरती प्रक्रियेतील अपात्र उमेदवारांकडून प्रत्येकी नऊ लाख रुपये घेण्यात आले असून त्यामुळे गुणवत्ता असलेले उमेदवार भरती प्रक्रियेपासून वंचित राहिले असल्याची बाब निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, शासनाने संपूर्ण भरती प्रक्रियेची चौकशी करून दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) होय. अंशतः खरे आहे.

- (२) नाही.
- (३) नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर येथील समाजकल्याण विभागाच्या चोखमेळा आदिवासी
विद्यार्थी वसतिगृहातील गैरकारभाराबाबत**

- (५१) * १७७४० श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) नागपूर येथील समाजकल्याण विभागाच्या चोखामेळा आदिवासी विद्यार्थी वस्तीगृहात असलेल्या अनेक गैरसोई व निर्वाहभत्त्यामध्ये वसतिगृहाचे अधीक्षक मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार करीत असल्याने त्यांना निलंबित करून गैरकारभाराची चौकशी करण्याबाबतचे निवेदन मा.सामाजिक न्याय मंत्री यांना दिनांक ७ जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास दिले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी करून कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) गृहप्रमुख, संत चोखामेळा मुलांचे शासकीय वसतिगृह, नागपूर यांचे गैरकारभाराची चौकशी करून निलंबित करणेबाबत निवेदन शासनास प्राप्त झाले आहे.

(२) सदर प्रकरणी त्वरीत चौकशी करून स्वयंस्पष्ट अभिप्रायांसह अहवाल शासनास सादर करण्याच्या सूचना आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांना देण्यात आलेल्या आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकातील स्वयंसहाय्यता बचत गटांसाठी
 राबविण्यात येणाऱ्या मिनी ट्रॅक्टर वाटप योजनेतील गैरव्यवहाराबाबत**

(५२) * १५९९९ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.रामराव वडकुते, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.खवाजा बेग, श्री.धनंजय मुंडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११८२९ ला दिनांक ८ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात:

सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकातील स्वयंसहाय्यता बचत गटांना मिनी ट्रॅक्टर पुरवठा करण्याच्या कामात पाच बचत गटांनी सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण यांची बनावट कागदपत्राच्या आधारे फसवणूक केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण, बीड यांच्या कार्यालयाची संबंधितांनी फसवणूक केल्यानंतर सहाय्यक आयुक्त यांनी पंचायत समिती, बीड यांना त्यांचेविरुद्ध फौजदारी गुन्हा दाखल करणेबाबत दिनांक १३ सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास पत्राद्वारे निर्देश दिले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त पाच बचत गटांनी बनावट बचतगट स्थापन केल्याबाबत बोगस कागदपत्रे तयार करून ज्या कार्यालयाची फसवणूक केली त्याच कार्यालयाने दोषीविरुद्ध फौजदारी दाखल करणे आवश्यक आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दोषीविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) होय.

(२) होय.

(३) होय.

(४) व (५) याबाबत सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण, बीड यांनी पंचायत समिती बीड यांना दोषीविरुद्ध फौजदारी गुन्हा दाखल करण्याबाबत दिनांक १३ सप्टेंबर, २०१५ रोजी निर्देश दिले आहेत.

औरंगाबाद येथील बीड बायपास रोडच्या दोन्ही
बाजूचे अतिक्रमण झाल्याबाबत

(५३) * १४८७३ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.विक्रम काळे, श्री.धनंजय मुंडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक १३५३१ ला दिनांक १५ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद येथील बीड बायपास रोडच्या दोन्ही बाजूचे बायपास अतिक्रमीत झाल्याने बायपासच शिल्लक राहिलेला नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर बीड बाय पास रोड हा अपघातग्रस्त रोड म्हणुन ओळखला जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर रोडवर झाल्टा फाटा ते महानुभव चौका पर्यंत किमान ८ ते १० ठिकाणी सिग्नल व दुभाजक (डिवाईडर) बसवणे आवश्यक आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करुन प्रवाशाच्या सुरक्षिततेसाठी कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

सा.बां.विभागाच्या हद्दीत अतिक्रमणे नाहीत.

(२) अंशतः खरे आहे.

शहरातील जड वाहनांची वाहतूक बीड वळणरस्त्यावर वळविल्यामुळे अल्प प्रमाणात अपघात होत असल्याचे निदर्शनास येते.

(३) होय.

या रस्त्यावर दुभाजक आहेत व आवश्यक त्या ठिकाणी सिग्नल बसविण्याचे काम महापालिकेच्या कार्यक्षेत्रात मोडते.

(४) सा.बां.विभाग व पोलीस विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी संयुक्त बैठक घेऊन सुरक्षेच्या दृष्टीकोनातून करावयाच्या उपाययोजनांची अंमलबजावणी करणे प्रगतीत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुण्यातील वाहतुक समस्या सोडविण्याबाबत

(५४) * १४७२० श्री.संजय दत्त : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुण्यातील वाहतुक समस्या सोडविण्यासाठी महत्वाच्या ठरणा-या १७० कि.मी. च्या महत्वाकांक्षी रिंगरोडच्या पहिल्या टप्प्याचे सर्वेक्षण अंतिम टप्प्यात असून लवकरच दुस-या टप्प्याच्या सर्वेक्षणाचे काम सुरु करण्यात येणार असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय ,

(२) असल्यास, सदर लिंक रोडच्या दुस-या टप्प्याचे सर्वेक्षण करण्यासाठी निविदा प्रक्रिया पार पाडण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय,

(२) व (३) दुसरा टप्पा म्हणजे पश्चिम भागाची सर्वेक्षणाची निविदा प्रक्रिया महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाकडून पूर्ण झाली असून कार्यारंभ आदेश देण्यात येत आहेत.

**दिंडोरी (जि.नाशिक) येथील मुलींच्या शासकीय वस्तीगृहात
मुलींना विषबाधा झाल्याबाबत**

(५५) * १५४८८ श्री.जर्नादन चांदूरकर, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) दिंडोरी (जि.नाशिक) येथील मुलींच्या शासकीय वस्तीगृहात निकृष्ट अन्न देण्यात आल्यामुळे ३१ मुलींना विषबाधा झाली असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून वसतिगृहास अन्नपुरवठा करण्याच्या ठेकेदारावर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सावरा : (१) आदिवासी मुलींचे शासकीय वसतीगृह, दिंडोरी, जुने व नवीन येथील ९ विद्यार्थीनींना दिनांक २५.९.२०१५ रोजी उलट्या व जुलाबाचा त्रास झाल्याने जिल्हा रुग्णालय, नाशिक येथे औषधोपचारासाठी दाखल करण्यात आले होते, ही बाब खरी आहे.

(२) उपरोक्त दोन्ही वस्तीगृहातील ठेकेदारांचा भोजनठेका बंद करण्यात आला असून नवीन भोजनठेका सुरु करण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात कापसाला योग्य भाव मिळण्याबाबत

(५६) * १६१२० श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्रीमती दिप्ती चवधरी, श्री.संजय दत्त, श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात कापसाला योग्य भाव मिळत नसल्याने कर्जबाजारी झालेल्या शेकडो शेतकऱ्यांनी गेल्या वर्षभरात आत्महत्या केल्या आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, गुजरात शासनाने कापसाला ७०० रुपये बोनस जाहीर केला आहे, हे खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, त्याच धर्तीवर शासनही बोनस जाहिर करणार आहे काय,
 (४) असल्यास, किती दिवसात त्याची अंमलबजावणी करण्यात येणार आहे,
 (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही,

हंगाम २०१५-१६ मध्ये कापूस पणन महासंघ सी.सी.आयचे उप अभियंता म्हणून राज्यात किमान आधारभूत किंमतीवर कापसाची खरेदी करित आहे.

(२) गुजरात शासनाने कापसाला ५५० रूपये प्रती क्विंटल बोनस जाहिर केला असल्याचे वृत्त वर्तमानपत्रात प्रसिध्द झाले आहे.

(३) व (४) सन २००४-०५ पासून कापसासाठी अग्रिम अधिक किंमत बोनस देण्यात येत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील मागासवर्गीय महिलांसाठी वसतिगृह सुरु करण्याबाबत

(५७) * १५६५७ श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शासकीय, निमशासकीय व खाजगी क्षेत्रात नोकरी करणाऱ्या मागासवर्गीय महिलांसाठी मुंबई, पुणे आणि नागपूर येथे प्रत्येकी एक वसतिगृह सुरु करण्यात येणार असल्याची घोषणा मा.सामाजिक न्याय मंत्री यांनी माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान केली असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या घोषणेची पूर्तता करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) होय.

(२) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, दिनांक ७ जानेवारी, २०१६ अन्वये नोकरी करणाऱ्या मागासवर्गीय महिलांसाठी मुंबई, पुणे व नागपूर येथे प्रत्येकी एक वसतिगृह सुरु करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

सदरच्या वसतिगृहासाठी शासकीय जागा मिळविण्याची कार्यवाही सुरु आहे. तोपर्यंत भाड्याच्या इमारतीमध्ये सदर वसतीगृह सुरु करणेबाबत क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सातारा येथील जिजामाता बँकेत झालेला गैरव्यवहार

(५८) * १४९०२ श्री.जयंत पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११४९२ ला दिनांक १५ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सातारा येथे जिजामाता बँकेत झालेल्या कथित अनियमांची चौकशी करून प्राधिकृत अधिकारी तथा सहाय्यक निबंधक सह.संस्था मेढा, ता.जावळी यांनी अनुक्रमे दिनांक ३.११.२०१५ व दिनांक ९.११.२०१५ रोजीच्या आदेशानुसार कोणत्या व्यक्तीची मालमत्ता जप्त करण्याचे आदेश दिले आहेत,

(२) असल्यास, वरील आदेशाप्रमाणे प्रत्यक्षात मालमत्ता जप्त करण्यात आली आहे काय,

(३) असल्यास, जिजामाता बँकेत झालेल्या कथित अनियमानुसार बँकेचे किती रकमेचे नुकसान झाले आहे,

(४) असल्यास, शासनाने संबंधितांची किती रकमेची मालमत्ता जप्त करण्याचे आदेश दिले आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) प्राधिकृत चौकशी अधिकारी यांनी दि. ०३.११.२०१५ व दि. ०९.११.२०१५ च्या ओदशान्वये संस्थेच्या अध्यक्षा श्रीमती वर्षा कल्याण माडगुळकर व मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. शिरीष अच्युतराव कुलकर्णी यांच्या स्थावर मालमत्ता जप्त करण्याचे आदेश दिले आहेत.

(२) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० चे कलम ९५ अन्वये मालमत्ता जप्त करण्याचे आदेश सक्षम प्राधिकाऱ्यांना देण्यात आले आहे.

(३) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० चे कलम ८८ नुसार चौकशी पुर्ण झालेली नसल्याने कथित नुकसानीची रक्कम निश्चित करण्यात आलेली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील आदिवासींचा सर्वांगीण विकास करण्याबाबत

(५९) * १६९५३ श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई

जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.रामहरी रुपनवर :

सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील आदिवासींचा सर्वांगीण विकास होण्यासाठी शासन निधी देत असतांना शासकीय यंत्रणाच आदिवासींच्या विकासाकडे दुर्लक्ष करत असल्याचे निदर्शनास आले असून विद्यमान आर्थिक वर्षासाठी शासनाने लोकसंख्येनुसार ५ हजार १७० कोटी रुपयांचा निधी मंजूर केला, परंतु आदिवासी विभागाने मागील ८ महिन्यात त्यापैकी फक्त २५ टक्केच निधी खर्च केला असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उर्वरित ३ हजार ८०० कोटी रुपये विभागाकडे प्रलंबित असून वेळे अभावी निधी परत जाण्याची शक्यता निर्माण झाली असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) सदरील निधीचा विनियोग न करणाऱ्या संबंधितावर शासनाने कोणती कार्यवाही करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सावरा : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

शासनाने अर्थसंकल्पित करून दिलेल्या रु. ५१६८.९९ कोटी तरतूदीपैकी फेब्रुवारी, २०१६ अखेर रु.२१८९.२२ कोटी इतका निधी खर्च झालेला असून त्याची टक्केवारी ४२.३५ टक्के इतके आहे.

(२) काही योजना उशिरा सुरु झाल्याने त्यांना निधी देण्याची कार्यवाही सुरु आहे. माहे मार्च, २०१६ अखेर पर्यंत सदरचा निधी खर्च करण्याबाबची कार्यवाही संबंधित नियंत्रण अधिकारी यांचेकडून सुरु आहे. तसेच ज्या यंत्रणांकडील निधी खर्च होणार नाही. आणि ज्या यंत्रणांना जादा निधीची आवश्यकता आहे त्यांनी पुनर्विनियोजनाद्वारे निधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जात प्रमाणपत्र पडताळणी समिती लातूर यांच्या नावाने बनावट
जातवैधता प्रमाणपत्र तयार करण्यात आल्याबाबत**

(६०) * १७३४२ श्री.सुभाष झांबड, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) लातूर येथील विभागीय जात प्रमाणपत्र पडताळणी समिती, समिती क्र.२ लातूर यांच्या नावानेच बनावट जातवैधता प्रमाणपत्र तयार करून त्या प्रमाणपत्रावर काहीनी पुण्यात नोकऱ्या व शैक्षणिक संस्थामध्ये प्रवेश मिळविल्याची बाब माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर जात पडताळणी समितीने उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तीन विद्यार्थ्यांसह चार कर्मचाऱ्यांवर लातूरच्या शिवाजीनगर पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या संदर्भात शासनाने संबंधितांवर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) हे खरे आहे.

बनावट जातवैधता प्रमाणपत्र तयार करणे या प्रकरणी शिवाजीनगर पोलीस स्टेशन, लातूर येथे एकूण सात आरोपींवर भा.द.वि.स. कलम ४२०, ४६५, ४६६, ४६८ व ४७१ अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला असून याबाबत अधिक तपास चालू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे जिल्ह्यातील सत्यपुरम ते दिवेघाटापर्यंतच्या सासवड मार्गाचे (पालखी मार्ग)
चौपदरीकरणाचे काम अर्धवट स्थितीत असल्याबाबत

(६१) * १५५२४ श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे जिल्ह्यातील सत्यपुरम ते दिवेघाटापर्यंतच्या सासवड मार्गाचे (पालखी मार्ग) चौपदरीकरण करण्याचे काम गेल्या अनेक महिन्यांपासून अर्धवट असून त्यामुळे येथे झालेल्या अपघातात १० हून अधिक नागरीकांचे बळी गेले असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मार्गाच्या चौपदरीकरणाचे काम पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) खाजगीकरणातर्गत चौपदरीकरणाचे काम भुसंपादनामुळे पूर्ण होणे शक्य नसल्यामुळे काम रद्द करण्याची कार्यवाही प्रगतीत आहे. सदर रस्ता राष्ट्रीय महामार्ग घोषित झाल्याने चौपदरीकरणाचे काम केंद्र शासनमार्फत करण्यात येईल.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सोलापूर जिल्ह्यातील साखर कारखाने बंद ठेवण्याच्या शासनाच्या निर्णयाबाबत

(६२) * १५४९७ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्रीमती दिप्ती चवधरी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११६७९ ला दिनांक ८ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाने पाणी टंचाईवर मात करण्यासाठी सोलापूर जिल्ह्यातील साखर कारखान्यांना पाणी न देता हे साखर कारखाने बंद ठेवण्याचा निर्णय घेतला असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, या निर्णयाची अंमलबजावणी झाल्यास साखर कारखान्यांवर उपजिविका असणा-या सुमारे ५० लाख कर्मचाऱ्यांवर उपासमारीची वेळ येणार आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या निर्णयाचा फेरविचार करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) हे खरे नाही.

तथापि, ज्या प्रकल्पात पावसाळयामध्ये पाणीसाठा झालेला आहे. अशा सर्व प्रकल्पातील पाणीसाठा पिण्यासाठी राखीव ठेवला असून, उर्वरित पाणीसाठा महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण कायदा सन २००५ (सुधारित २०११) मधील कलम ३१ ब नुसार १७ सप्टेंबर, २०१० पूर्वीच्या मंजूर औद्योगिक पाणी वापरणाऱ्या संस्थांचा पाणीपुरवठा संरक्षित केला आहे.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

उरण परिसरात सातत्याने होणाऱ्या वाहतूक कोंडीबाबत

(६३) * १५४३५ श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.संजय दत्त, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) उरण परिसरात सातत्याने होणाऱ्या वाहतूक कोंडीच्या निषेधार्थ करळ फाटा ते चांदणी चौक असा मोर्चा काढला असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त ठिकाणच्या वाहतूक कोंडीच्या समस्येवर तोडगा काढण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय, १३ जानेवारी २०१६ रोजी वाहतूक कोंडी निषेधार्थ मोर्चा काढण्यात आला होता. असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, पनवेल यांनी कळविले आहे.

(२) प्रश्नांकीत करळ फाटा किमी ६/५०० ते गव्हाणफाटा किमी १४/५०० ही लांबी उरण-पनवेल राज्यमार्ग ५४ (जुना) चा भाग असून भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण यांचे अधिनस्त आहे. करळ फाट्याची वाहतुक कोंडी लक्षात घेऊन भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण (NHAI) ची उपकंपनी असलेल्या मुंबई जे.एन.पी.टी. पोर्ट रोड कंपनी लि. (MJPRCL) यांचेमार्फत करळ नाक्यावर सर्व दिशेने वाहतुक वेगवान व सुरळीत होण्याच्या दृष्टीने संकल्पन करून तयार केलेल्या आराखडयानुसार सुधारणा करण्याचे रु. ५३९ कोटी किंमतीचे काम हाती घेण्यात आले आहे. सदरील कामामध्ये मुख्यत्वे उरण-पनवेल मार्गाच्या कि.मी. ५/३०० ते कि.मी. ७/४२२ ह्या १२२ कि.मी. आणि राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ४ बी च्या कि.मी. ३/६०० ते कि.मी. ६/०७३ ह्या २.४७३ कि.मी. अशा एकूण ४.५९५ लांबीच्या रस्त्याचे सहापदरीकरणाच्या कामासह ५ ठिकाणी रेल्वे उड्डाणपूल ह्या बाबींचा समावेश करण्यात आला आहे. तसेच या कामाची निविदा स्विकृत करण्यात आली असून मार्च २०१६ अखेर प्रत्यक्ष काम सुरु होणे अपेक्षित असल्याचे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, पनवेल यांनी कळविले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जातवैधता प्रमाणपत्र समिती धुळे आणि अकोला या कार्यालयाकडून
बोगस जात वैधता प्रमाणपत्र दिले जात असल्याबाबत**

(६४) * १४६२० श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) छप्परबंद आणि राजपूत भामटा या जातीच्या नामसदृशाचा फायदा घेऊन फार मोठ्या प्रमाणात दाखले आणि जात वैधता प्रमाणपत्र धुळे आणि अकोला या समितीकडून देण्यात येत असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय ,

(२) या दोन्ही समितीकडे दाखला देणारे आणि वैधता तपासणारे अधिकारी राजपूत भामटा समाजाचे असल्यामुळे या ठिकाणी खोटे दाखले देण्याचे प्रकार होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) या ठिकाणी गौतम नावाचे खोट्या दाखल्याचे प्रकरण मा.सर्वोच्च न्यायालयात चालू असतांना संबंधित अधिकाऱ्यांची नेमणूक कशी झाली आहे,

(४) असल्यास, सदर प्रकरणाची शासनाने चौकशी करून दोषींवर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) हे खरे नाही.

(२) नाही.

केवळ अकोला समितीचे प्रभारी अध्यक्ष यांच्याकडे दिनांक १९/१०/२०१५ पासून अतिरिक्त कार्यभार असून हे अधिकारी राजपूत भामटा जातीचे आहेत. तथापि सदस्य व सदस्य सचिव हे राजपूत भामटा जातीचे नाहीत.

तसेच धुळे समितीचे अध्यक्ष, सदस्य व सदस्य सचिव हे देखील राजपूत भामटा या जातीचे नाहीत.

(३) राज्यातील १५ समित्यांपैकी ११ समित्यांच्या अध्यक्षांची पदे रिक्त असल्याने उपलब्ध अधिकाऱ्यांकडे एकापेक्षा अधिक समित्यांचा अतिरिक्त कार्यभार द्यावा लागल्याने केवळ अकोला समितीच्या अध्यक्ष पदाचा अतिरिक्त कार्यभार देण्यात आलेले अधिकारी दिनांक १९/१०/२०१५ पासून कार्यरत असून सदर अधिकारी हे राजभूत भामटा जातीचे आहेत. तसेच संबंधित अधिकाऱ्यांच्या सेवापुस्तकात त्यांचा जातीचा दावा मा.उच्च न्यायालय मुंबई औरंगाबाद खंडपीठ यांनी दिनांक २४/७/१९८७ रोजी दिलेल्या निर्णयान्वये मान्य केला आहे व सदर निर्णय मा.सर्वोच्च न्यायालयाने देखील विशेष अनुज्ञेय याचिका क्र.७४५७/८८ मध्ये कायम केल्याची नोंद आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील विविध विभागातील अपंगाची रिक्त पदे भरण्याबाबत

(६५) * १५४६२ श्री.आनंदराव पाटील, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : तारांकित प्रश्न क्रमांक ७५९७ ला दिनांक २४ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विविध विभागात अपंगासाठीची अनेक पदे रिक्त असल्याचे निदर्शनास आल्याने ही पदे भरण्यात यावी, यासाठी विशेष भरती मोहिम राबवावी, असे निर्देश मा. सामाजिक न्याय मंत्री यांनी दिनांक २२ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास महाराष्ट्र राज्य समन्वय समितीची पहिल्या बैठकीत शासनास दिले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, राज्यात जिल्हानिहाय अपंगाची किती पदे रिक्त आहेत,
 (३) असल्यास, सदरची रिक्त पदे भरण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) असल्यास, सदरची रिक्त पदे शासन साधारण किती दिवसात भरणार आहे,
 (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) होय हे खरे आहे,

(२), (३) व (४) अपंग अधिनियम, १९९५ ची राज्यात सन १९९६ पासून जशीच्या तशी अंमलबजावणी करण्यात येत असून, सदर अधिनियमातील तरतुदीनुसार शासकीय सेवेत अपंगाकरीता एकूण ३ टक्के आरक्षण ठेवण्यात आलेले आहे. त्यानुसार राज्य शासनार्फत कार्यवाही करण्यात येत आहे.

या विभागाकडून अपंग अधिनियम, १९९५ मधील तरतुदींच्या अंमलबजावणीविषयक केवळ समन्वयाचे कामकाज हाताळण्यात येते. मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल असलेल्या रिट याचिका क्र.३२९४/२०१० निलिमा अनंत सुर्वे विरुद्ध महाराष्ट्र शासन व इतर या न्यायालयीन प्रकरणाच्या अनुषंगाने शासन सेवेतील अपंगांचा अनुशेष, पदोन्नतीमधील अनुशेष व अपंग कर्मचाऱ्यांना सहाय्यक तंत्रज्ञान व उपकरणे यांचा पुरवठा याबाबत मंत्रालयीन सर्व प्रशासकीय विभागांकडून वेळोवेळी माहिती संकलीत करून मा.उच्च न्यायालयास सादर करण्यात येत आहे. विविध प्रशासकीय विभागांकडून उपलब्ध माहितीनुसार राज्य शासनाच्या विविध प्रशासकीय विभाग व त्यांच्या अधिपत्याखालील क्षेत्रीय कार्यालयांमध्ये सद्यस्थितीत एकूण १८५५४ अपंग अधिकारी/कर्मचारी कार्यरत असून, माहे डिसेंबर, २०१० अखेर अपंगाची एकूण ५६३९ पदे रिक्त होती. त्यापैकी २८८६ पदे भरण्यात आलेली असून, सद्यस्थितीत जवळपास २७७६ पदांचा अनुशेष शिल्लक असल्याचे दिसून येते.

अपंगांचा अनुशेष भरून काढणेसाठी विशेष भरती मोहिम राबविणेबाबत यापूर्वी दिनांक ८ ऑगस्ट, २०११ रोजी शासन परिपत्रक निर्गमित करण्यात आलेले आहे. सदर शासन परिपत्रकातील सूचना दिनांक २३ जुलै, २०१५ च्या अर्ध शासकीय पत्रान्वये पुनश्च: सर्व विभागांना सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत.

तसेच शासन सेवेतील अपंगांच्या अनुशेषाची पदे तातडीने भरण्यासंदर्भात प्रधान सचिव (सा.न्या) यांचे अध्यक्षतेखाली दिनांक ३० डिसेंबर, २०१५ रोजी मंत्रालयीन सर्व प्रशासकीय विभागांची बैठक आयोजित करण्यात येऊन विशेष भरती मोहिम राबवून अपंगांचा अनुशेष तातडीने भरण्याच्या सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. या अनुषंगाने सर्व विभागांकडे सतत पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

(५) विलंबाचा प्रश्न उद्भवत नाही.

खामगाव (जि.बुलढाणा) येथील महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या वाढीव जागेच्या प्रस्तावाला मंजूरी मिळणेबाबत

(६६) * १६६२२ श्री.पांडुरंग फुंडकर : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) खामगाव (जि. बुलढाणा) येथील महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या (एम.आय.डी.सी.) वाढीव जागेचा प्रस्ताव शासनाकडे सादर केला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सादर प्रस्तावाला शासन तात्काळ मंजूरी देऊन वाढीव जागा अधिग्रहित करण्याची प्रक्रिया सुरु करणार आहे काय,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) अतिरिक्त खामगाव औद्योगिक क्षेत्रासाठी मौजे सुटाळा, ता.खामगाव, जि.बुलढाणा येथील २५४.४६ हे.आर.खाजगी क्षेत्र अधिसूचित करण्यासंबंधीची अधिसूचना शासन राजपत्रात प्रसिध्द करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळातर्फे जपान देशातील कंपन्यांसाठी क्लस्टर उभारण्याबाबत

(६७) * १७९२६ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पुणे-नगर रस्त्यावरील सुप्याजवळ जपान देशातील विविध कंपन्यांसाठी क्लस्टर महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळातर्फे उभारण्यात येणार आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर प्रकल्पाचे स्वरूप काय आहे, सदर प्रकल्पासाठी किती जमीन किती कालावधीत संपादन करण्याचे नियोजन आहे,
- (३) जमीन संपादन केलेल्या शेतक-यांना नुकसान भरपाईची तसेच सदर कंपन्यामध्ये स्थानिकांना रोजगार देण्याबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) अतिरिक्त सुपा पारनेर औद्योगिक क्षेत्रासाठी अधिसूचित करण्यात आलेल्या ९४६.७० हे.आर क्षेत्रापैकी २३०.०० हे.आर इतके क्षेत्र जपानी उद्योगासाठी राखीव ठेवण्यात आले असून, सदर क्षेत्रातील खुले क्षेत्र व सोयीसुविधा क्षेत्रांवर जपानी गार्डन, जपानी रेस्टॉरंट, हॉस्पिटल, प्रदर्शन स्थळ, ट्रक टर्मिनस अशा सुविधा उपलब्ध करून दिल्या जाणार आहेत.

(३) अतिरिक्त सुपा पारनेर औद्योगिक क्षेत्रासाठी जिल्हाधिकारी यांनी संबंधीत खातेदारांशी वाटाघाटी करून २० लक्ष प्रति एकरी असा नुकसान भरपाईचा दर निश्चित केला असून महामंडळाचे धोरणानुसार खातेदारांना संपादीत जमिनीच्या मोबदल्याशिवाय १५% भूखंड परतावा तसेच प्रकल्पबाधित कुटुंबातील आवश्यक शैक्षणिक पात्रता धारण करत असलेल्या व्यक्तीस औद्योगिक क्षेत्रातील कंपनीत नोकरीसाठी शिफारस पत्र देण्यात येते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महिलांसाठी उद्योग धोरण लागू करण्याबाबत

(६८) * १६६५८ श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात महिलांसाठी उद्योग धोरण लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, त्यानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. सुभाष देसाई : (१) नाही.
 (२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई अहमदाबाद महामार्गालगत स्वच्छतागृहाची सोय करणेबाबत

(६९) * १५७१५ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.अनिल भोसले, श्री.खवाजा बेग, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.किरण पावसकर, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबई अहमदाबाद महामार्गालगत स्वच्छतागृहाची कमतरता असल्याने त्या मार्गावर रस्त्याने प्रवास करणा-या नागरिकांची गैरसोय होत आहे, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, महामार्गाच्या बांधकामांमध्ये स्वच्छतागृहासाठी आवश्यक असलेली जमीन व निधीची तरतूद करण्यात आलेली नाही, हे खरे आहे काय,
 (३) असल्यास, महामार्गालगत काही ठराविक किलोमीटरवर स्वच्छतागृहाच्या सोई उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने शासनाने काय उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) हे खरे नाही.

भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणामार्फत मुंबई-अहमदाबाद ह्या राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक ८ च्या सुरत (कि.मी. २६३/००) ते दहीसर (कि.मी. ५०२/००) ह्या भागाचे सहापदरीकरणाला काम प्रगतीत आहे. त्यापैकी महाराष्ट्र राज्यातील आच्छाड (कि.मी. ३८१/६००) ते दहीसर (कि.मी. ५०२/००) या १२०.४० कि.मी. लांबीच्या महामार्गावर चारोटी (कि.मी.८२०/३००) व खानिवडे (कि.मी. ४६७/२५०) ह्या दोन्ही पथकरनाक्यांवर स्वच्छतागृहांची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे असे व्यवस्थापक (तांत्रिक) भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण सुरत यांनी कळविले आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नाशिक जिल्ह्यातील सिन्नर येथील सेझ करीता जमीन संपादीत केल्याबाबत

(७०) * १५०१२ डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नाशिक जिल्ह्यातील सिन्नर येथील सेझ करीता २ हजार एकर जमीन संपादीत करून ले-आऊट तयार करून सात-आठ वर्षे झाली तरी तेथे अद्याप एकही उद्योग आला नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर प्रकरणी सेझ विकासासाठी उद्योजकांवर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) मेसर्स इंडियाबुल्स इंडस्ट्रीयल इन्फ्रास्ट्रक्चर लिमिटेड यांच्या सिन्नर, जिल्हा नाशिक येथील १०२३.४३ हेक्टर भूखंडावरील बहुउद्देशीय विशेष आर्थिक क्षेत्र विकसित करण्याच्या प्रस्तावास केंद्र शासनाने दिनांक ५.६.२००७ रोजी औपचारीक मान्यता दिलेली आहे.

सदर क्षेत्रापैकी १००६.९६ हेक्टर जमिनीचे क्षेत्र केंद्र शासनाच्या दिनांक २७.१०.२००९ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे अधिसूचित करण्यात आले आहे.

विकासकाच्या सदर प्रस्तावास दिनांक २४.६.२०१६ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आलेली आहे.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

बीड जिल्ह्यातील नोंदणी रद्द झालेल्या व अवसायनातील संस्थांचे बेकायदेशीर पुनर्जीवन केल्याबाबत

(७१) * १६०५५ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.विक्रम काळे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.खवाजा बेग, श्री.धनंजय मुंडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११८४८ ला दिनांक १५ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बीड जिल्ह्यातील ४३ अवसायनातील व १०६ नोंदणी रद्द झालेल्या सहकारी संस्थांचे पुनर्जीवन करण्यासाठी विभागीय सहनिबंधक, लातूर यांनी विलंब क्षमापन करून फेरनिर्णय करण्याचे आदेश माहे फेब्रुवारी, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान दिले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त सहकारी संस्थांची नोंदणी केव्हा रद्द झाली तसेच त्या संस्था केव्हा अवसायनात निघाल्या, मा. सहकार मंत्री यांनी बंद पडलेल्या सहकारी संस्थांची नोंदणी रद्द करण्याचे आदेश दिलेले असतानाही अनेक वर्षांपासून नोंदणी रद्द झालेल्या सहकारी संस्थांच्याबाबत फेरनिर्णय करण्याचे आदेश एकाच वेळी कसे देण्यात आले,

(३) असल्यास, उक्त उल्लेखित संस्थांचे कोणकोणते अभिलेखे सहकार विभागाने तपासले आहेत,

(४) असल्यास, विलंब क्षमापन व इतर बाबत करण्यात आलेले अपिल बनावट असल्याची तक्रार माहे जानेवारी, २०१६ च्या अखेरीस वा त्यादरम्यान आयुक्त, सहकार, पुणे यांच्याकडे दाखल झाल्यानंतर त्यानुसार दोषीविरुद्ध कोणती कारवाई करण्यात आली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) सहकारी संस्था नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाविरुद्ध विभागीय सहनिबंधक सहकारी संस्था, लातूर या कार्यालयाकडे महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० चे कलम १५२ व अवसायन आदेशाविरुद्ध कलम १०४ अन्वये दाखल केलेल्या अपिलामध्ये फेरनिर्णयास्तव संबंधित निबंधकांकडे प्रतिप्रेषित करण्याचे आदेश पारित केले आहेत.

(३) सहाय्यक निबंधक यांच्या कार्यालयातील अपिलार्थी संस्थेची संचिका व अनुषंगिक कागदपत्रे तपासली आहेत.

(४) अशा प्रकारची कोणतीही तक्रार प्राप्त झालेली नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर
 कर्मचा-यांचे वेतन अदा करणेबाबत**

(७२) * १४८८४ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.नागो गाणार, श्री.अनिल सोले, श्री.रामनाथ मोते, श्री.गिरीशचंद्र व्यास : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३९३६ ला दिनांक १० एप्रिल, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील ५० समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचा-यांच्या पगार सहा महिन्यापासून झालेला नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक/शिक्षकेत्तर कर्मचा-यांच्या पगाराची सन २०१५-१६ साठी तरतुदच केली नसल्याने ही परिस्थिती निर्माण झाली आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) तसेच, विद्यावर्धक समितीचे सन १९८० मधील समाजकार्य महाविद्यालय विद्यापीठ प्रशासनाने सन २००३ मध्ये ताब्यात घेतले परंतू विद्यापीठ सदर महाविद्यालयास कोणत्याच प्रकारच्या भौतिक सोई सुविधा देत नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, विद्यापीठ प्रशासन व सामाजिक न्याय विभागाचा समन्वय नसल्याने समाजकार्य महाविद्यालयास अडचणीला सामोर जावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, राज्य शासनाने समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचा-यांचा पगार वेळेवर करणेसाठी व विद्यापीठातील समाजकार्य महाविद्यालयाच्या अडचणी दूर करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) अंशतः खरे आहे.

(४) नाही.

(५) राज्यातील ५१ समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर सन २०१५-१६ च्या अर्थसंकल्पीय तरतूद रु.७१.४८ कोटी इतकी तरतूद शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वेतनासाठी १००% वितरीत करण्यात आलेली आहे.

सन २०१५ च्या हिवाळी अधिवेशनामध्ये पुरवणी मागणीद्वारे शिक्षक/शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना ६ व्या वेतन आयोगानुसार नियमित वेतनासाठी रु.४०.७६ कोटी इतकी तरतूद दिनांक १८ जानेवारी, २०१६ च्या शासन जापनान्वये उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील टोलनाक्यांवर ये-जा करणाऱ्या वाहनांची माहिती घेण्यासाठी
एमएसआरडीसीने स्वतंत्र यंत्रणा उभारण्याबाबत**

(७३) * १६९२७ श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील टोलनाक्यांवर ये-जा करणाऱ्या वाहनांच्या संख्येविषयी खातरजमा करणारी एमएसआरडीसीने स्वतःची स्वतंत्र यंत्रणा उभारण्याचा निर्णय घेतल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त निर्णयाची अंमलबजावणी शासन केव्हा करणार आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे : (१) अंशतः खरे आहे.

- (२) व (३) महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाच्या अखत्यारित असलेल्या सर्व पथकर स्थानकावरील वाहनांची नेमकी संख्या व त्याद्वारे वसूल होणारा पथकर याची माहिती कळण्याकरीता स्वतंत्र यंत्रणा बसविण्याचा निर्णय घेतला असून त्यानुसार निविदा मागविण्यात आल्या आहेत. निविदा निश्चितीची प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर यंत्रणा कार्यान्वित करण्यात येईल.

**नंदुरबार येथील पी.के.पाटील सहकारी बँकेची मुख्यालयाची
इमारत धुळे जिल्हा मध्यवर्ती बँकेस देण्याबाबत**

(७४) * १७३६७ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नंदुरबार येथील अवसानात निघालेल्या लिक्विडेटर अण्णासाहेब पि.के.पाटील सहकारी बँकेची नंदुरबार शहरातील मुख्यालयाची इमारत धुळे जिल्हा मध्यवर्ती बँकेस द्यावी अशी मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी शासनाकडे केली होती, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या संदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय,

(२) श्री. पी के अण्णा पाटील जनता सहकारी बँक लि. नंदुरबार या बँकेच्या नंदुरबार व शिरपुर येथील स्थावर मालमत्तेची शासन मान्यताप्राप्त मुल्यांकनकाराकडून अवसायकांनी बाजारभावाने फेर मुल्यांकन करून महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० चे कलम १०५ (१) (सी १) मधील तरतूदीनुसार धुळे व नंदुरबार जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक मर्या. या बँकेस बँकिंग व्यवसायासाठी हस्तांतरीत करण्याचा प्रस्ताव सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना सादर करावा असा निर्णय झाला होता.

मात्र महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक लि. मुंबई या बँकेने त्यांच्या कर्जवसुलीसाठी विशेष वसुली व विक्री अधिकारी तथा सहाय्यक व्यवस्थापक, प्रादेशिक कार्यालय नाशिक यांनी दि. १३.९.२०१२ रोजीच्या पत्रान्वये सादरची मालमत्ता जप्त केली आहे.

सादर बँकेची जागा हस्तांतरीत करण्याबाबत विभागीय सहनिबंधक यांना प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कल्याण शिळफाटा (जि.ठाणे) रस्त्यावरील वाहतूक कोंडी सोडविण्याबाबत

(७५) * १४९०३ श्री.जयंत पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११२४८ ला दिनांक १५ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कल्याण शहरातील वाहतूक कोंडी सोडविण्यासाठी भिवंडी कल्याण शिळफाटा रस्त्यावर साखळी क्र.०/०० तो २१/०० दरम्यान ६.५ किलोमीटर रस्त्याच्या कामासाठी महाराष्ट्र रस्ते विकास मंडळस अंमलबजावणी यंत्रणा म्हणून मंत्री मंडळाने मान्यता दिल्यानंतर सादर प्रकल्पाचा तांत्रिक व आर्थिक सुसाध्यता अहवाल तयार करण्यासाठी सल्लागार नेमणुकीची कार्यवाही पूर्ण करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सल्लागार म्हणून कोणाची नेमणूक करण्यात आली आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत व सल्लागार नेमणुकीची कार्यवाही केव्हा पर्यंत पूर्ण करणे अपेक्षित आहे ?

श्री. एकनाथ शिंदे : (१) होय,

(२) व (३) महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाच्या संचालक मंडळाने मे.ए ई कॉम एशिया कंपनी लि. इन कन्सोर्टियम विथ कन्सल्टिंग इंजिनियर्स ग्रुप लि. यांची निविदा स्विकृतीस मंजूरी दिली आहे.

मराठवाड्यात टेक्सटाईल पार्क व जालन्यात सीड्स पार्क उभारण्याबाबत

(७६) * १७३४६ श्री.सुभाष झांबड, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.जर्नादन चांदूरकर : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठवाड्यात पाच टेक्सटाईल पार्क सुरु करण्यात येणार असून जालन्यात सीड्स पार्क उभारण्यात येणार असल्याचे मा.मुख्यमंत्री यांनी घोषणा केली असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या घोषणेची पूर्तता करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

मराठवाड्यात माजलगाव जि.बीड, कृष्णूर जि.नांदेड, कन्नड जि.औरंगाबाद व सेलू जि.परभणी येथे टेक्सटाईल पार्क सुरु करण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

माजलगाव व कृष्णूर येथील क्षेत्र महामंडळाच्या ताब्यात आलेले असून कन्नड व सेलू येथील भूसंपादनाची प्रक्रिया सुरु आहे.

सीड्स पार्ककरीता भूसंपादन करण्यात आलेले नाही. तथापि सीड्स पार्कची "कन्सेप्ट नोट" "ग्रँड थ्रॉटन" या जागतिक बँक सहाय्यीत महाराष्ट्र स्पर्धाक्षम कृषि विकास प्रकल्पांतर्गत (पणन विभाग) नियुक्त सेवा पुरवठादारामार्फत तयार करून घेण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**विदर्भ आणि मराठवाड्यातील १४ जिल्ह्यातील कर्जमुक्ती
अभियान सक्षमपणे राबविण्याबाबत**

(७७) * १६७२८ श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अमरावती जिल्ह्यातील १९ हजार ५१५ शेतकरी सावकारी पाशात अडकले असून सावकारी कर्जातून शेतकऱ्यांना मुक्त करण्यासाठी शासनाद्वारे गठीत जिल्हा समितीने कर्जबाजारी शेतकऱ्यांपैकी २ हजार ८९९ शेतकऱ्यांना कर्जमुक्ती देण्यात आल्याने फक्त १५ टक्केच सावकारीमुक्ती झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सावकारी पाशातील शेतकऱ्यांची संख्या लक्षात घेता विदर्भ आणि मराठवाड्यातील १४ जिल्ह्यांसाठी कर्जमुक्ती अभियानाला गती देऊन सक्षमपणे राबविण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) नाही,

अमरावती जिल्ह्यातील १०,२०६ शेतकऱ्यांचे सावकारी कर्ज माफीचे प्रस्तावास जिल्हा स्तरीय समितीने मान्यता दिली असून जिल्ह्यातील ४,५०७ शेतकऱ्यांच्या गहाण वस्तु परत करण्यात आल्या आहेत.

(२) सावकारी कर्जमाफी योजनेस दि. ३१.०३.२०१६ रोजीपर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सोलापूर जिल्ह्यातील मंगळवेढा ते सोलापूर या मार्गावर
ठिकठिकाणी खड्डे पडले असल्याबाबत**

(७८) * १५५०३ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सोलापूर जिल्ह्यातील मंगळवेढा ते सोलापूर या मार्गावर ठिकठिकाणी खड्डे पडले असून यांचे प्रमाणे मंगळवेढा ते माचणूरपर्यंत अधिक असल्याने वाहनचालक व दुचाकीस्वाराचे अपघात होत असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू अपघातांमुळे वाहनचालकांना मणक्याचे व कंबरदुखीचे आजार निर्माण झाले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदरील मार्गावरील खड्डे बुजवून सुयोग्य मार्ग बनविण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) मंगळवेढा ते सोलापूर रा.म.क्रं. १६६ वर खड्डे पडले होते. माहे जानेवारी २०१६ मध्ये सदर रस्त्यावरील खड्डे डांबरमिश्रीत खडीने भरून घेण्यात आले आहेत. सद्यःस्थितीत रस्ता वाहतूकीस सुयोग्य ठेवण्यात आला आहे. खड्ड्यांमुळे अपघात झाल्याचे निदर्शनास आले नाही.

- (२) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ जिल्हातील वणी-करंजी घुग्गुस ह्या
राज्य मार्गाच्या चौपदरीकरणाबाबत**

(७९) * १४६२४ श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) यवतमाळ जिल्हातील वणी-करंजी घुग्गुस ह्या राज्य मार्गाच्या चौपदरीकरणाचे काम गेल्या ५-६ वर्षांपासून सुरु आहे, मात्र आतापर्यंत झालेले कामही दर्जेदार झाले नाही, या मार्गावर अनेक तडे गेले असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) करंजी ते घुग्गुस या राज्य मार्गावर मोठ्या प्रमाणात अवजड वाहतूक होते त्यामुळे या मार्गाचा विकास करण्याचा निर्णय राज्य शासनाने घेतला, करंजी ते परसोडा फाट्यापर्यंत तीन पदरी डांबरीकरण व परसोडा फाटा ते घुग्गुस पर्यंत चार पदरी सिमेंट चा रस्ता व घुग्गुस ते पडोली फाटा चार पदरी डांबरीकरण

बनवण्याचे काम गेल्या सहा वर्षांपूर्वी एका कंपनीला देण्यात आले, माहे डिसेंबर, २०१२ पर्यंत रस्त्याचे काम पूर्ण करण्यात येणार होते, मात्र अजूनही या रस्त्याचे काम अपूर्ण अवस्थेत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणाची चौकशी करून शासनाने संबंधितांविरुद्ध कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) होय.

काम एप्रिल २०१६ पर्यंत पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(३) सदर प्रकरणी अधीक्षक अभियंता, दक्षता व गुण नियंत्रण मंडळ, अमरावती यांनी चौकशी केली असून काँक्रीट रस्त्याच्या काही भागात तडे गेलेल्या ठिकाणी दुरुस्ती करणेबाबत सूचना देण्यात आल्या, त्यानुसार दुरुस्ती करण्यात आली असून सद्यःस्थितीत रस्ता सुस्थितीत आहे. सदर काम उद्योजकाने मुदतीत न केल्याने निविदा शर्तीनुसार नुकसान भरपाई आकारण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

उत्तमसिंग चव्हाण
सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रकिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.

मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.